

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Daň z přidané hodnoty ve veřejných rozpočtech

Value Added Tax in Public Budgets

Student: Renata Skřídlovská

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Anna Kovářová

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Renata Skřídlovská**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Daň z přidané hodnoty ve veřejných rozpočtech**
Value Added Tax in Public Budgets

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Daňové aspekty příjmů veřejných rozpočtů
  3. Charakteristika daně z přidané hodnoty
  4. Zhodnocení dosažených výnosů daně z přidané hodnoty ve veřejných rozpočtech
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratek
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

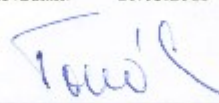
- PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 644 s. ISBN 978 80 7357 698-1.
ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978 80 7201 881-9.
VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: VOX, 2012. 355 s. ISBN 978 80 87480 05-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Anna Kovářová**

Datum zadání: 23.11.2012
Datum odevzdání: 10.05.2013

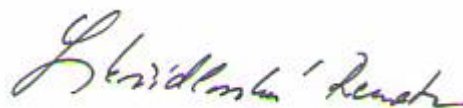

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě 7. 5. 2013

Handwritten signature of Renata Skřídlovská in black ink.

.....
Renata Skřídlovská

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí bakalářské práce paní Ing. Anně Kovářové za cenné rady a připomínky, které mi poskytla při řešení dané problematiky.

V Ostravě 7. 5. 2013

Obsah

1.	Úvod.....	5
2.	Daňové aspekty příjmů veřejných rozpočtů.....	7
2.1	Veřejné rozpočty.....	7
2.2	Veřejné příjmy.....	8
2.3	Daňový systém České republiky	9
2.4	Klasifikace daní	11
2.4.1	Přímé daně.....	11
2.4.2	Nepřímé daně	12
2.5	Daňová kvóta.....	14
2.6	Rozpočtové určení daní	15
2.6.1	Daňové příjmy rozpočtů obcí.....	15
2.6.2	Daňové příjmy rozpočtů krajů a státního fondu.....	16
3.	Charakteristika daně z přidané hodnoty	18
3.1	Předmět daně	19
3.2	Daňový subjekt.....	21
3.3	Konstrukce daně z přidané hodnoty	22
3.3.1	Sazba daně z přidané hodnoty.....	22
3.3.2	Výpočet daně z přidané hodnoty.....	24
3.3.3	Osvobozená plnění	25
3.4	Nákup a prodej zboží, poskytování služeb	26
3.5	Legislativní změny od roku 2013	28
4.	Zhodnocení dosažených výnosů daně z přidané hodnoty ve veřejných rozpočtech	29
4.1	Analýza výnosu DPH ve státním rozpočtu v letech 2007-2011	31
4.2	Analýza výnosu DPH v rozpočtech municipalit v letech 2007-2011.....	35
4.3	Vývoj inkasa DPH státního rozpočtu v roce 2012	37
4.4	Předpokládaný vývoj výnosů DPH do státního rozpočtu v roce 2013	40
5.	Závěr.....	43

Seznam použité literatury: 46

Seznam zkratek

Seznam tabulek

Seznam grafů a schémat

Seznam příloh

Přílohy

1. Úvod

Význam daní ze spotřeby a zejména daně z přidané hodnoty pro oblast veřejných rozpočtů České republiky v posledních letech podstatně vzrostl. Může být uvedeno hned několik důvodů, proč tomu tak je.

Tím prvním a zásadním je, že daň z přidané hodnoty lze označit za skrytou daň. Občané ji platí zároveň s kupní cenou zboží nebo služeb. Jde o určitý psychologický efekt, kdy si při běžném nákupu ani neuvědomují, že právě v tomto okamžiku přispěli do příjmů veřejných rozpočtů. Není přímo odvozena z výše důchodu občana, ale z objemu jeho spotřeby. I když fakt, že na výši příjmů podstatně závisí objem spotřeby, nelze opomenout.

Svým způsobem DPH je možné označit za daň spravedlivou, protože se dotýká všech vrstev obyvatelstva. Může se nabízet také domněnka, že čím je člověk bohatší, tím má větší sklony ke spotřebě. A pokud více spotřebovává, více se podílí také na jejím odvodu. Je ale třeba brát v úvahu, že se nejedná o přímou úměru, neboť s rostoucím bohatstvím rostou i úspory. A ty odvodům z daně z přidané hodnoty nepodléhají.

V neposlední řadě je daň významná svým v podstatě stabilním příjmem do rozpočtů. Zákonodárcům dává její konstrukce větší možnost manipulace při prováděných změnách. V letech 2010-2013 tak došlo hned k několika změnám v sazbách daně z přidané hodnoty ve smyslu jejich zvýšení.

Cílem práce je zhodnotit postavení daně z přidané hodnoty v daňových výnosech veřejných rozpočtů v souvislosti s probíhajícími legislativní změnami.

V teoretické části pojednávající o daňových aspektech příjmů do veřejných rozpočtů je vysvětlen význam funkcí veřejných rozpočtů a závislost na výši příjmů z pohledu jejich vyrovnanosti. Dále je popsán daňový systém České republiky a stručně charakterizována soustava daní, kterou je systém tvořen včetně výše jejich podílů v daňovém mixu. Pro komplexní doplnění je vysvětlen také pojem daňové kvóty a její využití pro ekonomické analýzy. Závěr této části je věnován systému rozpočtového určení daňových příjmů do jednotlivých rozpočtů, platných pro rok 2013.

Následující část práce se vymezuje již konkrétně na daň z přidané hodnoty, její teoretická východiska a metodicky objasňuje systém fungování a princip této nepřímé daně v návaznosti na platnou legislativu v České republice. Kapitulu ukončuje krátký výčet zásadních změn daně z přidané hodnoty pro rok 2013, které mají přispět k efektivnímu výběru daně a ke snížení daňových úniků.

Analýzou příjmů daně z přidané hodnoty se zabývá poslední, praktická část této práce. Prioritně je zaměřena na výnosy daně z přidané hodnoty do státního rozpočtu v období let 2007-2012. Samostatná podkapitola je ale věnována i vývoji a postupným legislativním změnám v rozpočtovém určení daní obcí a krajů s návazností na vývoj inkasa DPH do těchto rozpočtů v letech 2007-2012. Vývoj inkasa DPH je sledován v kontextu na postupné probíhající změny v legislativě v rámci sledovaných let. Období jsou pak zhodnocena z pohledu významu podílu DPH k daňovým příjmům sledovaného období. Závěrečná část kapitoly analyzuje aktuální výši příjmů státního rozpočtu daně z přidané hodnoty k 31. 3. 2013 a zamýšlí se nad budoucností této v poslední době tolik diskutované daně.

Závěrem celé práce je komplexní shrnutí výsledků analýz příjmů daně z přidané hodnoty sledovaného období 2007 – 2012, jejich zhodnocení a naznačení možných řešení v oblasti daně z přidané hodnoty.

Podstatná část informací k této práci je čerpána z ekonomické literatury autorů uznávaných odbornou veřejností, z legislativních norem a údajů zveřejněných Ministerstvem financí České republiky.

2. Daňové aspekty příjmů veřejných rozpočtů

V České republice je rozpočtová soustava tvořena soustavou veřejných rozpočtů, mimorozpočtovými peněžními fondy a rozpočty veřejnoprávních neziskových organizací a veřejných podniků. Do této soustavy lze zahrnout také nadnárodní rozpočet, čímž je pro Českou republiku myšlen zejména rozpočet Evropské unie.

Za nejvýznamnější finanční nástroj potřebný k zajištění všech funkcí a úkolů státu je však považován veřejný rozpočet.¹

2.1 Veřejné rozpočty

Součástí veřejných rozpočtů v České republice je na centrální úrovni státní rozpočet. Mezi decentralizované rozpočty pak řadíme rozpočty územních samospráv obcí a krajů a dále také rozpočty příspěvkových organizací, tedy veřejnoprávních organizací s právní subjektivitou, zřizovaných státem, kraji a obcemi. Jak již bylo řečeno v úvodu této kapitoly, veřejné rozpočty jsou důležité zejména z hlediska funkcí, které ve veřejných financích plní, a jejich využití se liší podle vládní úrovně, kterou zastávají. Obecně se jedná o tyto funkce:

- Alokační - souvisí s rozhodováním o umístění a použití celkových zdrojů a to zejména v souvislosti s decentralizací na rozpočty územních samospráv. Plní ji v podstatě všechny veřejné rozpočty,
- Redistribuční - je vázána na způsob rozdělení daní a transferů v podobě zákona. Patří do oblasti státního rozpočtu,
- Stabilizační - pomocí opatření ze strany státu prostřednictvím aktivní fiskální politiky státu se snaží dosáhnout cenové stability a nízké nezaměstnanosti nebo hospodářského růstu. Příkladem může být využívání soukromého sektoru v oblasti státních výdajů a nákupů.²

V České republice jsou veřejné rozpočty sestavovány pro jedno rozpočtové období, které je shodné s kalendářním rokem. Do jaké míry se pak odchýlí skutečné hospodaření od schváleného rozpočtu, označujeme kvalitou rozpočtu. Pod tímto pojmem si můžeme

---

¹ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 644 s. ISBN 978-80-7357-698-1.

² HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. et.al. *Veřejné finance*. 2.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.

představit přesnost odhadu příjmů v podobě daňových výnosů, dotací i nedaňových příjmů. Dále kvalifikovaný odhad výdajů rozpočtu souvisejících s budoucími potřebami běžnými i investičními, které souvisí se zajištěním veřejných statků. Neméně důležitý je odhad výše peněžních transferů, jejichž objem neustále roste a dalších výdajů v podobě dotací.

Veřejný rozpočet si lze představit jako peněžní fond tvořený příjmy a výdaji na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti (blíže jsou pojmy vysvětleny v podkapitole 2.3.). Podstatné pro rozpočty však je, že se jedná o účetní bilanci, pro kterou platí vždy zásada vyrovnanosti. Z tohoto pohledu můžeme mluvit o rozpočtech vyrovnaných v případě, že výše příjmů se rovná výši výdajů. Častěji však dochází k situaci, kdy rozpočet vykazuje deficit (schodek), tedy kdy výdaje převýšily příjmy. Tato situace je v posledních letech poměrně běžná nejen ve státním rozpočtu, ale i v rozpočtech územních samospráv.

V tomto případě je schodek vyrovnán několika způsoby. Nejčastěji prostřednictvím návratných zdrojů ze soukromých sektorů (myšleny bankovní úvěry), případně emisí dluhopisů. Je zde také možnost využití finančních rezerv, případně pokrytí ze zisku z předcházejících let. Méně často se již setkáváme s rozpočtem přebytkovým, kdy příjmy převýšily výdaje. Za těchto okolností dojde k převedení přebytku do rezerv, které jsou ihned nebo v následujících letech využity k pokrytí dluhů.³

2.2 Veřejné příjmy

Veřejnými příjmy označujeme všechny příjmy plynoucí do veřejných rozpočtů, které slouží ke krytí veřejných výdajů. Mají velký vliv na nenávratné přerozdělování hrubého domácího produktu. Lze je klasifikovat do těchto kategorií:

- Příjmy neúvěrové - daně, sociální pojištění a poplatky,
- Příjmy úvěrové – půjčky,
- Příjmy ostatní - výnosy z prodeje nebo pronájmu veřejného majetku apod.

Častý způsob členění veřejných příjmů je také z ekonomického hlediska na příjmy:

- Běžné - zahrnují opakující se příjmy daňového a nedaňového charakteru (např. příjmy z daní, z pronájmu majetku, dary, uživatelské poplatky, krátkodobé úvěry a půjčky)

---

³ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 644 s. ISBN 978-80-7357-698-1.

- Kapitálové - jedná se o příjmy spíše jednorázové nedaňového charakteru (např. příjmy z prodeje veřejného majetku, dlouhodobé úvěry).⁴

2.3 Daňový systém České republiky

Nejvyšší podíl na celkových příjmech do veřejných rozpočtů mají příjmy daňové. Tvoří téměř 90 % z celkových příjmů veřejných rozpočtů. Daň lze charakterizovat jako platbu:

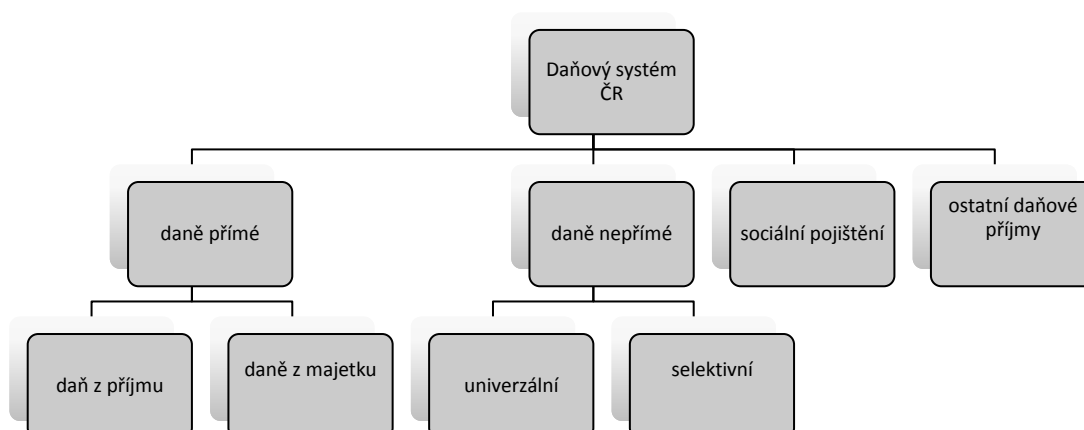
- Povinné - povinnost platby daně je stanovena zákonem,
- Nenávratné - výnosy z daní jsou použity na financování veřejných statků a plátcí nejsou vráceny zpět,
- Neekvivalentní - neexistuje nárok na protiplnění za zaplacenou daň poplatníkem,
- Neúčelové - nelze předem určit oblast umístění výnosu z daní, který veřejný statek bude z konkrétního výběru daně financován.

Soustavu daní, která je tvořena daňovými příjmy, nazýváme daňovým systémem. Dobrý daňový systém musí splňovat mimo jiné i některé základní požadavky. Jde o daňovou spravedlnost, kdy daň platí každý podle svých možností v rámci platební schopnosti a podle prospěchu, tj. podle užitku z veřejných služeb poskytovaných státem. Je-li minimální rozdíl mezi ztrátou užitku daňového subjektu a výnosem do veřejných rozpočtů, je tak splněna daňová efektivnost daňového systému. Netřeba dodávat, že kvalitní systém by měl být také zajištěn kvalitními daňovými zákony. Čím složitější formulace paragrafů, tím více možností jejich výkladu a méně srozumitelnosti. Nejistota z nejasných výkladů a složitých konstrukcí daní přináší daňovým subjektům i státu jen negativní efekt. Na prvním místě by však měl dobrý daňový systém zajistit dostatečný daňový výnos do veřejných rozpočtů takovým způsobem, aby co nejméně negativně ovlivňoval chování daňových subjektů na trhu.⁵

⁴ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. et.al. *Veřejné finance*. 2.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.

⁵ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 355 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

Schéma 2.1 Daňový systém v České republice

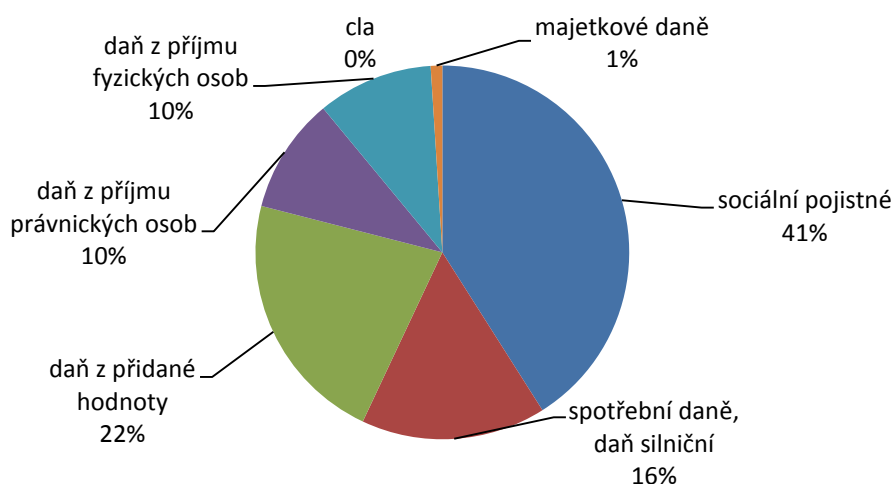

Zdroj: Daňový systém 2012, A. Vančurová a L. Láchová (2012), str. 51

Jak je zachyceno ve schématu 2.1, do veřejných rozpočtů plynou výnosy z několika typů daňových příjmů.

Vypovídací schopnost, které typy daňových příjmu stát preferuje, nám určuje daňový mix pro rok 2012 znázorněný v grafu č. 2.1. Popisuje podíl výnosu konkrétního typu daně na celkovém daňovém výnosu. Z něj je patrné, že nejvyšší podíl 41 % vykazují příjmy na sociální pojištění, přestože nejsou typickou daní, ale svou charakteristikou je mezi příjmy daňové řadíme. Druhým největší podíl mají nepřímé daně. V celkové hodnotě 38 % v součtu podílu spotřebních daní a DPH jejich význam stále vzrůstá a to na úkor daní přímých.

Graf č. 2.1 Daňový mix v českém daňovém systému v roce 2012

Zdroj: Vládní finanční statistika. ČNB. (vlastní zpracování)

2.4 Klasifikace daní

Z historického pohledu můžeme daně rozdělit podle způsobu výběru. Daně, které odvádí poplatník přímo správci daně, jsou označovány jako daně přímé. Daně odvedené prostřednictvím dalšího plátce, který je srazil nebo vybral od poplatníka, jsou daně nepřímé.⁶ Podrobnému popisu konstrukce a výpočtu sledované daně bude dál věnována samostatná kapitola. Pro účely této práce tak bude postačující stručná charakteristika níže zmiňovaných daní.

2.4.1 Přímé daně

Přímé daně jsou daně adresné, lépe tedy vyhovují daňové spravedlnosti. Často využívají sociální prvky tak, aby snížily tvrdost dopadu zdanění na poplatníky. Jejich existence má ale i negativní účinky na nabídku práce či úspory. Vyšší zdanění vede ke snížení nabídky práce, nižší ochotě spořit a tím k vyšší spotřebě. Mezi přímé daně řadíme následující daně.⁷

Dani z příjmů fyzických osob jsou podrobeny veškeré příjmy jednotlivců. Obecně je lze rozdělit podle zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmu do několika skupin. Největší skupinou jsou příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků (§ 6). Dále zde řadíme příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7), příjmy z kapitálového majetku (§ 8), příjmy z pronájmu (§ 9) a ostatní příjmy (§ 10). Základ daně upravený o možné zákonné odpočty ve formě nezdanitelných částek (§ 15), podléhá od roku 2008 u fyzických osob v České republice lineární dani ve výši 15 %. Vypočtenou daň lze dále snížit při splnění zákonných podmínek o slevy na dani (§ 35). Existují však i výjimky, kdy příjmy nejsou předmětem daně (§ 3) nebo jsou od daně osvobozeny (§ 4). Samostatnou kapitolou jsou pak příjmy podléhající zdanění u zdroje, mluvíme o zdanění zvláštní sazbou daně tzv. daní srážkovou (§ 36).

Obecně lze říci, že **dani z příjmu právnických osob** podléhají všechny příjmy nebo výnosy, ze kterých je dosahován zisk. To platí i u poplatníků, kteří nebyli zřízeni za účelem podnikání. U poplatníků zřízených za účelem podnikání jsou předmětem daně (výnosy) dosažené vlastní činností a prostřednictvím nakládání s majetkem (§ 18). Základ daně upravený o odpočty podléhá daňové sazbě 19 % platné od roku 2010.⁸

⁶ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2012. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 355 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

⁷ KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-8.

⁸ Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmu ve znění pozdějších předpisů

Majetkové daně se člení do dvou skupin:

- Daně z nemovitosti - daň z pozemků a ze staveb,
- Daně převodové - daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitosti.

Výnosy z těchto daní jsou poměrně malé, ale příjmy z majetku jsou stabilní. A v případě daně z nemovitosti jsou rozhodující pro rozpočty obcí, protože inkaso z ní náleží pouze do jejich rozpočtů. Podstatou těchto daní z nemovitostí je pravidelný roční odvod z hodnoty předmětu vlastnictví nemovitosti vypočtené formou daně. Jedná se o výpočet z výměry nebo rozlohy nemovitostí⁹. U daní převodových jde pouze o jednorázovou úhradu daně při úplatném nebo bezúplatném převodu majetku v rámci dědictví a při darování. Daň je zde vypočtena z ceny majetku zjištěného dle zákona o oceňování majetku. Při převodu nemovitostí je základ pro výpočet daně stanoven buď z ceny sjednané, nebo z ceny stanovené podle zvláštního předpisu. A to vždy z té ceny, která je vyšší.

2.4.2 Nepřímé daně

Daně ze spotřeby v současné době zajišťují v České republice stabilní a výnosný příjem do veřejných rozpočtů.

Podstatou nepřímých daní je zdanění spotřeby výrobků a služeb obyvatel. Jsou součástí ceny produkce, a jsou tedy méně viditelné. Z tohoto důvodu vyvolávají menší negativní odezvu než daně přímé. Nejsou přímo závislé na důchodové situaci plátce, daň je přenášena prostřednictvím ceny produkce na poplatníka a plátce ji ze zákona odvede státu.¹⁰ V České republice jsou v současné době uplatňovány daně ze spotřeby uvedené ve schématu 2.2.

Samostatná kapitola č. 3 je podrobně věnována dani z přidané hodnoty, proto budou v následujícím textu stručně charakterizovány jen daně selektivní.

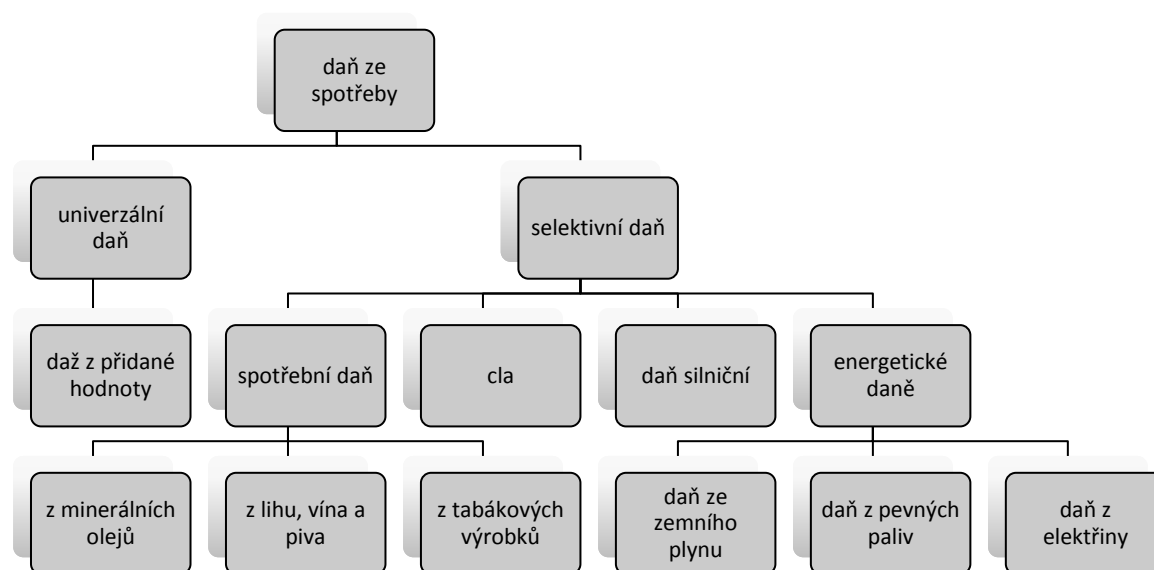
Výběru **spotřebních daní** podléhají v České republice následující komodity: minerální oleje, líh, pivo, víno a meziprodukty a tabákové výrobky. Předmětem daně je jejich výroba nebo dovoz na území ČR. Výše sazeb daně je závislá od druhu předmětu zdanění a jsou stanoveny pevnou sazbou.

---

⁹ Zákon č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2012. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 355 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

Schéma 2.2 Nepřímé daně v České republice

Zdroj: *Daňový systém 2012*, A. Vančurová a L. Láchová (2012), str. 56.

Clo představuje povinný poplatek za přechod zboží přes hranice. Vyměření těchto plateb má na starost Celní správa. Clo funguje jako ochrana vlastního vnitřního trhu před přílivem např. levného zboží z třetích zemí mimo Evropskou Unii. V současné době je využíváno zejména v rámci dovozu zboží. Ale jeho význam klesá a u velké části produkce se od výběru upouští.¹¹

Silniční daň bývá některými autory označována za majetkovou daň. Pro toto zařazení svědčí ta skutečnost, že výběr daně se uskutečňuje již jen z motorových vozidel s přidělenou SPZ využívaných k dosažení zdanitelných příjmů.¹² Obecně je výše sazby daně určena podle motorového obsahu u osobních vozidel a podle počtu náprav u vozidel nákladních.¹³

Smyslem energetických, tzv. **ekologických daní** je postihnout spotřebu vybraných produktů a omezit jejich spotřebu ve prospěch ekologicky šetrnějších výrobků. Jde o zemní plyn, pevná paliva a elektřinu. Daň je stanovena diferencovaně pevnou sazbou podle objemu dodávky při spotřebě těchto energií.¹⁴

¹¹ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 355 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

¹² PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 644 s. ISBN 978-80-7357-698-1.

¹³ Zákon č. 16/1993 Sb. o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ Zákon č.261/2007 Sb. o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

2.5 Daňová kvóta

Pro zjištění daňového zatížení obyvatel je používán výpočet pomocí poměrového ukazatele jednoduché daňové kvóty, udávaný v procentech. Je určen jako poměr celkových daňových příjmů k hrubému domácímu produktu:

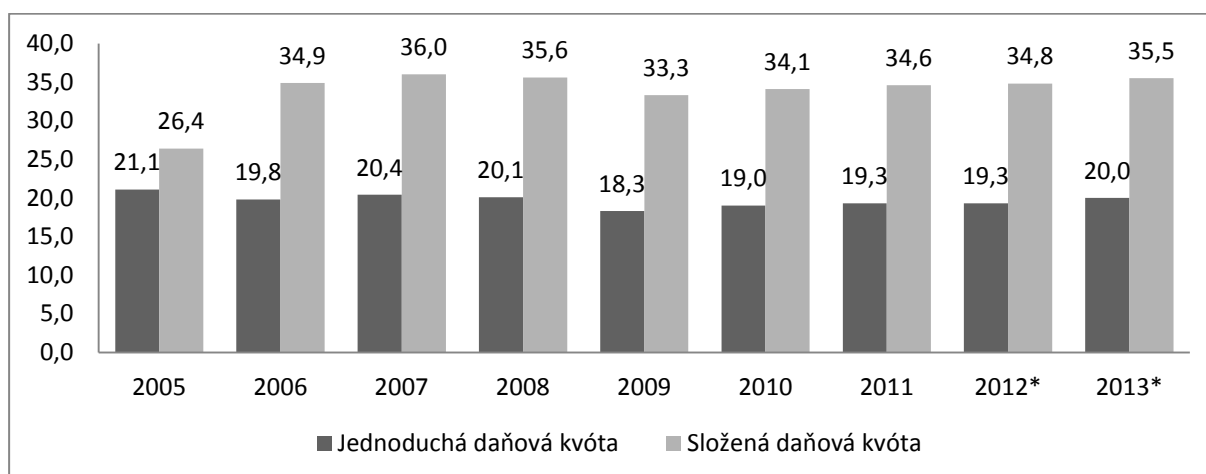
$$\text{Daňová kvóta (\%)} = (\text{celkové daňové příjmy} / \text{GDP}) \times 100$$

nebo je využíváno výpočtu složené daňové kvóty, kdy jsou daňové příjmy nahrazeny veškerými povinnými platbami daňového charakteru. Mezi ně patří také platby na sociální zabezpečení, veřejné zdravotní pojištění a cla:

$$\text{Složená daňová kvóta (\%)} = (\text{příjmy daňového charakteru} / \text{GDP}) \times 100$$

V ekonomických analýzách je častěji vyhodnocována složená daňová kvóta. Důvodem je právě postihnutí celkového daňového břemene občanů. Jak je z grafu 2.2 patrné, daňové zatížení obyvatel v České republice od roku 2010 vzrůstá a výhledově se bude i nadále zvyšovat.¹⁵

Graf č. 2.2 Vývoj daňové kvóty dle rozpočtové skladby v ČR (v %)

*predikce

Zdroj: Zpráva o návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2013, s. 12. MF ČR (vlastní zpracování).

¹⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 644 s. ISBN 978-80-7357-698-1.

2.6 Rozpočtové určení daní

V jaké výši, a do jakých rozpočtů, budou daňové výnosy přerozdělovány, je v České republice určeno zákonem č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů¹⁶. Podle výše uvedeného daně rozlišujeme na dva typy:

- Svěřené daně (výlučné) - plynou pouze do rozpočtu státního nebo rozpočtu územních samospráv. Typickým příkladem je daň nemovitosti, která náleží pouze do rozpočtu obcí,
- Sdílené daně - jsou rozdělovány procentním podílem mezi jednotlivé rozpočty v rámci rozpočtové soustavy.

Zákon o rozpočtovém určení prošel od roku 1996 mnoha změnami, z nichž poslední proběhla v roce 2012¹⁷, platná pro rok 2013. Změny sledují zejména posílení příjmů rozpočtů obcí a krajů a tedy zlepšení jejich finanční soběstačnosti. Důležitá je také snaha o stabilizaci příjmů v čase a snížení prostorových rozdílů v daňových výnosech mezi obcemi prostřednictvím upravených podílů příjmu sdílených daní.¹⁸

2.6.1 Daňové příjmy rozpočtů obcí

Do rozpočtů obcí plynou dle zákona o rozpočtovém určení daní tyto daňové příjmy v uvedeném podílu z celostátního hrubého výnosu daní:

- Daň z příjmu právnických osob - 100 % v případě, že poplatníkem je sama obec a s výjimkou daně vybírané podle zvláštní sazby,
- Daň z nemovitosti - 100 % výnosu náleží obci, ve které se nemovitosti nacházejí,
- Daň z přidané hodnoty - podíl na 20,83 % z celostátního hrubého výnosu,
- Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků - podíl na 22,7 % z celostátního hrubého výnosu,

---

¹⁶ Zákon č. 243/2000 o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).

¹⁷ Zákon č. 295/2012, kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

¹⁸ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 644 s. ISBN 978-80-7357-698-1.

- Daň z příjmu fyzických osob vybíraná srážkou podle zvláštní sazby - podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu,
- Daň z příjmu fyzických osob - podíl na 23,58 % z 60% celostátního hrubého výnosu,
- Daň z příjmu právnických osob - podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu,
- Daň z příjmu fyzických osob - 30 % z výnosu ze záloh¹⁹ na daň z příjmu fyzických osob ze samostatné podnikatelské činnosti, které mají na území obce bydliště,
- Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků - podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmu.²⁰

Dle § 4 odst. 2 zákona č. 243/2000 Sb., je procento, kterým se obce, s výjimkou ostatních obcí²¹, podílejí na procentní části celostátního hrubého výnosu daní, určeno jako součet:

- Poměru započtené výměry²² k celkové započtené výměře katastrálních území všech obcí. Poměr je vyjádřen v procentech a násobený koeficientem 0,03,
- Poměru počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí. Poměr je vyjádřen v procentech a násobený koeficientem 0,1,
- Poměru počtu dětí a žáků škol navštěvující školu zřizovanou obcí k celkovému počtu dětí a žáků všech obcí. Poměr je vyjádřen v procentech a násobený koeficientem 0,07,
- Poměru násobku postupných přechodů, vypočteného pro obce pomocí koeficientů postupných přechodů, k součtu násobků postupných přechodů vypočtených za ostatní obce. Poměr je vyjádřen v procentech a násoben koeficientem 0,8, a dále násoben celkovým procentem, kterým se na části celkového hrubého výnosu daní podílejí ostatní obce.²³

2.6.2 Daňové příjmy rozpočtů krajů a státního fondu

Rozpočty krajských územních samospráv jsou naplňovány těmito podíly daňových příjmů:

¹⁹ §38a zákona č.586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ §4 odst. 1 zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů

²¹ ostatní obce jsou města Prahy, Plzeň a Brno

²² Dle § 7 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, se jedná o výměru, která vychází z údajů Českého úřadu zeměměřického a katastrálního k 1. lednu běžného roku, maximálně však výměra 10 ha na každého obyvatele obce

²³ §4 odst. 2 zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů

- Daň z příjmu právnických osob - 100 %, pokud je poplatníkem příslušný kraj,
- Daň z přidané hodnoty - podíl na 7,86 % z celostátního hrubého výnosu,
- Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků - podíl na 8,65 % z celostátního hrubého výnosu,
- Daň z příjmu fyzických osob vybírané srážkou daně podle zvláštní sazby - podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu,
- Daň z příjmu fyzických osob - podíl na 8,92 % z 60% z celostátního hrubého výnosu,
- Daň z příjmu právnických osob - podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu, s výjimkou daně z příjmu právnických osob hrazené kraji a obcemi.²⁴

Mezi daňové příjmy Státního fondu dopravní infrastruktury řadíme:

- Daň silniční - 100 % z celostátního hrubého výnosu,
- Spotřební daň z minerálních olejů - 9,1 % celostátního hrubého výnosu.²⁵

Změny v Zákoně o rozpočtovém určení daní od roku 2007 budou blíže popsány ve čtvrté kapitole v souvislosti s analýzou příjmů do územních rozpočtů v letech 2007 - 2012.

---

²⁴ §3 odst. 1 zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů

²⁵ §5 zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů

3. Charakteristika daně z přidané hodnoty

Jak uvádí Široký: „Daň z přidané hodnoty, která je od roku 1987 jedinou všeobecnou nepřímou daní ve všech členských zemích, charakterizujeme jako neduplicitní vícefázovou nepřímou obratovou daň.”²⁶

Mechanismus DPH, na rozdíl od daně z obratu, odstraňuje duplicitu zdanění již jednou zdaňované ceny zboží nebo služeb u dalších výrobců a obchodníků. V rámci společného obchodu v EU tato nejednotnost ve způsobu zdanění vyvolávala nejen složité administrativní problémy, ale komplikované vzájemné refundace vybraných daní. Proto tlak ze strany Evropské unie směřoval k zavedení jednotného systému daně z přidané hodnoty. Smyslem bylo vytvořit jednotné podmínky pro hospodářskou soutěž, které by nebránily volnému pohybu zboží a služeb a zároveň by ji nenarušovaly na úrovních jednotlivých států. Další důvody byly zajištění neutrality a jednoduché administrativy při výběru a vypořádání daně z přidané hodnoty a vytvoření opatření pro stejné daňové zatížení bez ohledu na délku výrobního a distribučního řetězce.

V procesu harmonizace daní z přidané hodnoty členských zemí Evropské unie došlo v právních předpisech od roku 1970 k postupnému zapracování nařízení a změn prostřednictvím Směrnic Rady. Kromě rozhodnutí o zavedení daně z přidané hodnoty byly definovány základní pojmy tohoto systému a umožnění existence různých sazeb daně. Počet sazeb byl později upraven pouze na dva druhy a byly stanoveny rozsahy pásem, ve kterých se jednotlivé sazby mohly pohybovat. U základní (standartní) sazby bylo Komisí určeno rozmezí 14 – 20 %, a u snížené sazby rozsah 4 – 9 %. V roce 1993 byly stanoveny minimální hranice základní sazby ve výši 15 % a 5 % pro sazbu sníženou. Až na výjimku, kterou je Dánsko, uplatňují ve svých systémech státy Evropské unie obě zmíněné sazby DPH.²⁷ Konkrétní výše sazeb je uvedena v seznamu v příloze č. 1 (tabulka č. 1.1).

Základním principem daně z přidané hodnoty je zdanění každé úrovně výrobního procesu nebo stupně zpracování a to pouze té části, o kterou byl zhodnocen statek při daném stupni zpracování. Jedná se tedy o zdanění nákladů na lidskou práci a zisku.

Principem odvodu daně z přidané hodnoty je pak součet daně z přidané hodnoty na výstupu, od které lze odečíst celkový součet daně z přidané hodnoty na vstupu. Proč tomu tak je? Z hlediska časové i finanční náročnosti je problematické zjistit přidanou hodnotu

²⁶ ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9., s. 132

²⁷ ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9.

při každém stupni zpracování. Z tohoto důvodu se stanovuje výše daně z přidané hodnoty nepřímou. Odtud i její název pro zařazení v daňové soustavě. Daňový subjekt pak odvede státu daň sníženou o daň, kterou sám zaplatil v rámci nákupů pro svou následující produkci.²⁸

Historie daně z přidané hodnoty se ve světě datuje od roku 1954 ve Francii. V České republice byla zavedena až v roce 1993. V současnosti upravuje problematiku daně z přidané hodnoty zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Poslední změna tohoto zákona nastala s účinností od 1. ledna 2013, a to předpisy část druhá zákona č. 500/2012 Sb. a část první zákona č. 502/2012 Sb.

Vzhledem k členství České republiky v Evropské unii, i náš stát je součástí probíhajícího intenzivního procesu harmonizace nepřímých daní. Pro Českou republiku je tedy závazná povinnost implementovat vydané směrnice Rady do svého právního řádu.²⁹ Z pohledu předmětu této práce je nejvýznamnější Směrnice rady 2006/112/ES, upravená již dalšími novelizacemi. Bližší informace k obsahu směrnic Evropské unie uvádí příloha č. 2.

3.1 Předmět daně

Dle § 2 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů jsou předmětem daně ta plnění, která jsou poskytována ve většině případů za úplatu, darem nebo jiným nepeněžním plněním a nejsou od daně osvobozena:

- **dodání zboží, převod nebo přechod nemovitosti** osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku,
- **poskytnutí služby** osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku,
- **pořízení zboží z jiného členského státu** uskutečněné v tuzemsku osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti nebo právnickou osobou nepovinnou k dani a pořízením **nového dopravního prostředku** z jiného členského státu osobou nepovinnou k dani,
- **dovoz zboží** s místem plnění v tuzemsku.³⁰

²⁸ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2012. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 355 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

²⁹ ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9.

³⁰ §2 zákona č.235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Česká republika uplatňuje při výběru daní shodná pravidla s ostatními členskými zeměmi v rámci procesu harmonizace daně z přidané hodnoty v Evropské unii.

Prvním základním pravidlem je určení místa³¹, kde je plnění uskutečněno. V tomto směru jsou dány tři oblasti:

- Tuzemsko - v rámci naší země jde o území České republiky,
- Třetí země - jde o ostatní státy, které nejsou členy Evropské Unie a dále území Evropského společenství, které není součástí celního území Evropského společenství,
- Území Evropského společenství - obecně lze konstatovat, že se jedná o území členských států Evropské unie.

Druhým pravidlem je určení, komu vznikla mezi členskými státy tato daňová povinnost, tedy ve kterém státě bude daň odvedena. Schéma 3.1 znázorňuje blíže praktické fungování dvou základních principů. Tyto zajišťují, že daň je vybrána pouze jednou

Schéma 3.1 Pravidla použití principu země původu a země spotřeby

Zdroj: *Daně v Evropské unii*, J. Široký (2012), str. 135

. Výše sazeb daně jsou uplatněny dle země, ve které je daň odvedena.

- Princip země původu - daň bude vybrána v té zemi, která plnění poskytuje,
- Princip země spotřeby (princip země určení) - daň bude vybrána v tom státě, ve kterém se nachází příjemce.³²

³¹ §3 zákona č.235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

³² ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9.

3.2 Daňový subjekt

Obecně se za daňový subjekt v daňovém systému považuje každá osoba, jejíž povinnost je strpět daň, odvést nebo ji platit. Podle pravidel způsobu placení daně a také její konstrukce, můžeme subjekty rozdělit do dvou základních skupin:

- **Poplatník daně** - obvykle je poplatníkem stejná osoba, která je povinna také daň sama odvést. Předmětem daně je pak jeho příjem nebo majetek,
- **Plátce daně** - tyto subjekty vybírají daň od jiných subjektů a to prostřednictvím úhrady za cenu své produkce. Daň pak následně odvádí do veřejného rozpočtu. Za správný odvod daně je subjekt majetkově odpovědný. Tento systém je aplikován především v rámci daní spotřebních.³³

V systému daně z přidané hodnoty definuje zákon o dani z přidané hodnoty následující subjekty:

Osoby povinné k dani, za které jsou považovány fyzické a právnické osoby samostatně uskutečňující ekonomické činnosti³⁴ nebo ty právnické osoby nezřízené nebo nezaložené za účelem podnikání, pokud ekonomickou činnost uskutečňují.³⁵

Plátci, jimiž jsou osoby povinné k dani se sídlem v tuzemsku registrované k dani z přidané hodnoty v České republice při splnění zákonných podmínek³⁶.

Identifikované osoby jsou osoby povinné k dani, které nejsou plátci nebo právnické osoby nepovinné k dani, zejména pokud pořízují v České republice zboží z jiného členského státu, přijímají služby s místem plnění v tuzemsku, pořízují zboží s montáží nebo prostřednictvím dodání v síti a to od osob neusazených v tuzemsku nebo osob poskytující služby v jiném členském státě.³⁷

---

³³ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2012. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 355 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

³⁴ Za ekonomickou činnost je zejména považována činnost vykonávána na základě živnostenského zákona, soustavná činnost podle zvláštních právních předpisů, soustavné využívání hmotného majetku za účelem získání příjmů

³⁵ §5 zákona č.235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

³⁶ Podmínkou je dosažení obratu za posledních dvanáct bezprostředně předcházejících kalendářních měsíců 750 000 Kč

³⁷ §6 zákona č.235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

3.3 Konstrukce daně z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty lze vypočítat při znalosti dvou základních hodnot. Jde o základ daně a sazbu daně. Zatímco sazba daně je zákonem pevně daná procentní hodnotou ve dvou hladinách, základem daně je hodnota zdanitelného plnění, jehož rozsah je vyjmenován zákonem.

Základem daně je pro plátce vše, co jako úplatu obdržel nebo má obdržet za uskutečněné zdanitelné plnění, nebo pokud dojde k přijetí úplaty před uskutečněním zdanitelného plnění je základem daně částka platby snižená o daň.

V základu daně jsou také zahrnuty ostatní platby s plněním spojené, zejména jiné daně (například spotřební daň, daň z elektřiny, zemního plynu, pevných paliv), clo, poplatky, dotace k ceně, vedlejší výdaje³⁸ a materiál, stroje nebo zařízení, které přímo souvisí s poskytovanou službou.

V souvislosti se stanovením základu daně se hovoří o jeho ceně. Je určena skutečnou úhradou za zdanitelné plnění nebo oceněna cenou obvyklou³⁹ zejména v těchto případech:

- dojde k užití hmotného majetku nebo poskytnutí služby plátcem pro účely nesouvisející s ekonomickou činností,
- přemístěním majetku do jiného členského státu,
- poskytnutím zboží nebo služby bezúplatně,
- v případě úplatného plnění pro osobu ekonomicky spojenou nebo blízkou, za cenu nižší než je cena obvyklá v případě, že příjemce zdanitelného plnění nemá nárok na odpočet nebo odpočet v plné výši a v případě, že je úplata nižší než cena obvyklá, jestliže je plátce povinen krátit nárok na odpočet.⁴⁰

3.3.1 Sazba daně z přidané hodnoty

Za současného znění zákona o dani z přidané hodnoty jsou uplatňovány dvě různé sazby u zdanitelných plnění a úhrad. Jde o základní sazbu 21 % a sazbu sniženou ve výši 15 %.

---

³⁸ Vedlejšími výdaji se rozumí náklady na balení, přepravu, pojištění, provize a jiné

³⁹ Cenou obvyklou je ze zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku, cena dosažená v případě prodeje stejného majetku nebo poskytnutí obdobné služby v běžném obchodním styku ke dni ocenění

⁴⁰ Důvody pro krácení nároku na odpočet daně stanovuje § 76 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Základní sazba daně je uplatňována zejména u:

- zboží, které není uvedeno v příloze č. 3⁴¹,
- služeb neuvedených v příloze č. 2⁴²,
- převodu nemovitosti, pokud není zákonem stanoveno jinak,
- dodání zboží, pořízení zboží z jiného členského státu nebo dovozu zboží, pokud bylo pořízeno jako soubor a pokud alespoň jeden druh ze souboru podléhá základní sazbě daně. Je ale možné i uplatnit příslušnou sazbu daně samostatně u každého druhu zboží zvlášť,
- dovozu zboží, při kterém je uplatněna jednotná celní sazba a které náleží do různých podpoložek Harmonizovaného systému, pokud alespoň jeden druh zboží podléhá základní sazbě daně.

Snížená sazba daně je uplatňována u:

- zboží uvedeného příloze č. 3⁴³ - jedná se například o potraviny, léky, rostliny a dřeviny, knihy, zdravotnické potřeby, palivové dřevo a dětské sedačky,
- služeb uvedených v příloze č. 2⁴⁴ - řadí se zde sociální služby, služby sportovního, kulturního a rekreačního charakteru, ubytovací služby, úprava a rozvod vody a jiné,
- dovozu uměleckých děl, sběratelských předmětů a starožitností uvedených v příloze č. 4⁴⁵,
- poskytnutí stavebních a montážních prací na bytových a rodinných domech, bytech a stavbách pro sociální bydlení,
- převodu staveb pro sociální bydlení, bytových a rodinných domů a bytů⁴⁶.

Pokud mluvíme v oblasti dani z přidané hodnoty o pojmu zvláštní režim přenesené daňové povinnosti, pak jde o mechanismus, kdy povinnost přiznat a zaplatit daň je přenesena na příjemce plnění. Hlavním důvodem zavedení byla snaha o zabránění daňových úniků v rizikových oblastech výroby a služeb, kdy plnění bylo uskutečněno, příjemce si uplatnil odpočet daně na vstupu, ale plátce, který plnění uskutečnil, ji už státu na výstupu neodvedl.

---

⁴¹ Příloha č. 3 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁴² Příloha č. 2 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁴³ Příloha č. 3 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁴ Příloha č. 2 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁵ Příloha č. 4 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶ § 47 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Do roku 2010 se tato povinnost vztahovala pouze na dodání zlata. Od 1. 4. 2011 se rozšířila na oblast výkupu a zpracování odpadu⁴⁷ a obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. S účinností od 1. 1. 2012 je tento režim platný i pro stavební a montážní práce⁴⁸.

3.3.2 Výpočet daně z přidané hodnoty

Při výpočtu daně z přidané hodnoty se postupuje podle situace, zda základ daně obsahuje daň nebo se jedná o cenu bez daně.⁴⁹

- V případě, že hodnota plnění daně neobsahuje, je postup uveden podle následujícího vzorce. Jde o tzv. výpočet daně zdola.

$$DPH = Z \times \frac{s}{100}$$

kde: DPH...daň z přidané hodnoty

Z..... základ daně

s..... sazba daně

- V případě, že se daň stanovuje z úplaty včetně daně, je nutné použít při výpočtu daně přepočítací koeficient. Tento způsob je označován za výpočet daně shora.

$$k_s = \frac{s}{100 + s}$$

kde: k_s .....přepočítací koeficient pro danou sazbu daně, zaokrouhlený na čtyři desetinná místa

s..... sazba daně z přidané hodnoty

Výsledná daň se dále dopočítá dle následujícího vzorce:

$$D = Z_{+D} \times k_s$$

kde: Z_{+D} .....základ daně s daní

Konečnou vypočtenou daň je možné ponechat v haléřích nebo zaokrouhlit na celé koruny.

⁴⁷ Seznam zboží dle přílohy č. 3 k zákonu č.235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ Pokud tyto práce odpovídají číselnému kódu klasifikace produkce CZ-CPA 41-43 platnému od 1. ledna 2008

⁴⁹ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2012. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 355 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

3.3.3 Osvobozená plnění

V rámci výkladu platného zákona o dani z přidané hodnoty jsou uvedeny dva typy osvobozeného plnění.

Osvobozená plnění bez nároku na odpočet⁵⁰ jsou taková plnění, kdy plátce nemůže uplatnit daň na výstupu. Dle zákona č.235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty to jsou tato plnění:

- Poštovní služby (§52) - služby poskytované držitelem poštovních licencí obsažené v této licenci, včetně dodání poštovních známek a obdobných cenin,
- Rozhlasové a televizní vysílání (§53) - služba vykonávána provozovatelem vysílání ze zákona⁵¹ mimo vysílání reklam, teleshoppingu a sponzorování,
- Finanční činnost (§54) - jedná se např. o služby v oblasti poskytování úvěrů a půjček, transakce týkající se peněz, směnářská činnost, obhospodařování investičních fondů včetně zprostředkovatelských služeb v těchto oblastech,
- Penzijní činnost (§54a) - poskytování důchodového, doplňkového penzijního a penzijního spoření včetně jeho zprostředkování,
- Pojišťovací činnost (§55) - poskytování pojištění, zajištění a zprostředkovatelských služeb s tím spojených,
- převod a nájem pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor, nájem dalších zařízení (§ 56) - převod pozemků je osvobozen s výjimkou stavebních pozemků, převod staveb, bytů a nebytových prostor je osvobozen až po uplynutí 5 let od vydání prvního kolaudačního souhlasu nebo od prvního užívání stavby,
- výchova a vzdělávání (§ 57) - výchovná a vzdělávací činnost poskytována školskými zařízeními zapsanými ve školském rejstříku,
- zdravotní služby a dodání zdravotního zboží (§ 58) - služby poskytované poskytovatelem zdravotních služeb s léčebným cílem nebo chránící lidské zdraví. Zdravotním zbožím se rozumí např. stomatologické výrobky, lidská krev, orgány,
- sociální pomoc (§ 59) - sociální služby poskytované podle zvláštního právního předpisu⁵²,

---

⁵⁰ Při splnění podmínek v §52 až 62 zákona č.235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁵¹ § 3 odst. 1. písm. a) zákona č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů

⁵² Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách

- provozování loterií a jiných podobných her (§ 60)⁵³,
- ostatní plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně (§ 61) - jde zejména o služby v oblasti kultury, sportu, sociálně-právní ochrany dětí nebo náboženství, poskytované právními organizacemi, které nebyly zřízeny za účelem podnikání,
- dodání zboží, které bylo použito pro plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně, a zboží, u něhož nemá plátce nárok na odpočet daně⁵⁴.

Osvobozená plnění s nárokem na odpočet⁵⁵ jsou taková plnění, kdy plátce má nárok na odpočet daně a je tedy z tohoto pohledu daňově výhodnější. Do této kategorie řadíme:

- dodání zboží do jiného členského státu (§ 64),
- pořízení zboží z jiného členského státu (§ 65),
- vývoz zboží (§ 66),
- poskytnutí služby do třetí země (§ 67),
- osvobození ve zvláštních případech (§ 68),
- přeprava a služby přímo vázané na dovoz a vývoz zboží (§ 69),
- přeprava osob (§ 70),
- dovoz zboží (§ 71),
- dovoz zboží v osobních zavazadlech cestujícího nebo člena posádky letadla a dovoz pohonných hmot cestujícím (§ 71a až 71f).⁵⁶

3.4 Nákup a prodej zboží, poskytování služeb

Při obchodování se zbožím je třeba rozlišit, v rámci kterých zemí obchod pobíhá. Důležitá je také informace, zda příjemce či dodavatel zboží je plátcem daně z přidané hodnoty ve svém státě. Zde mohou nastat tyto situace:

Prodej zboží v tuzemsku - daň je odvedena v České republice, bez ohledu na to, zda je kupující plátce DPH nebo není a pokud prodávající je registrovaný plátce k dani z přidané hodnoty v tuzemsku.

⁵³ uvedených v ustanovení § 2 písm. b), e), i), j) a k) zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů,

⁵⁴ Díl 8, zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ Při splnění podmínek v § 64 až 71f zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁶ Díl 9, zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Dodání zboží do jiného členského státu - za podmínky, že zboží opustilo Českou republiku a dodavatel je plátce v České republice:

- Příjemce zboží je plátce v jiném členském státě - daň je vypořádána ve státě příjemce,
- Příjemce zboží není plátce v jiném členském státě - daň má povinnost odvést tuzemský dodavatel zboží v České republice.

Pořízení zboží z jiného členského státu - za podmínky, že zboží opustilo členský stát, bude v České republice spotřebováno a dodavatel je plátce v jiném členském státě:

- Příjemce zboží je plátcem v tuzemsku - daň vypořádá příjemce zboží v České republice,
- Příjemce zboží není plátce v tuzemsku - daň odvede dodavatel ve své zemi.

Dovoz zboží z třetí země - za podmínky, že je dovoz prokázán platným celním dokladem o propuštění zboží do celního režimu:

- Příjemce zboží je plátce v tuzemsku - daň je povinen vypočíst a vypořádat příjemce zboží. V tomto případě při výpočtu postupuje tak, že do základu daně zahrne veškeré náklady spojené s dovozem zboží, zejména vyměřené clo a dopravu,
- Příjemce zboží není plátcem - daň z přidané hodnoty má povinnost uhradit příjemce na základě výměru Celního úřadu.

Vývoz zboží⁵⁷ do třetí země - za splnění podmínky, že je uskutečnění vývozu prokázáno vývozním celním dokladem⁵⁸. V tomto případě je plnění osvobozeno od daně a z prodeje zboží není daň odváděna.

V případech, se hovoří o vypořádání daně, jedná se o systém revers - charge. Jde o způsob vypořádání daně, kdy osoba povinná provést vypořádání daně uvede v rámci svého daňového přiznání daň na výstupu a zároveň, pokud plnění slouží pro její ekonomickou činnost, má možnost daň uplatnit také na vstupu.

---

⁵⁷ Za vývoz je považován výstup zboží z území Evropského společenství na území třetí země (§66 zákona č.235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů)

⁵⁸ §30 odst. 4 písm. b) a §30 odst. 5 zákona č.235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů)

Při poskytování služeb na území členských států platí vždy toto základní pravidlo. Daň je odvedena v místě sídla příjemce služby, pokud je příjemce plátcem daně z přidané hodnoty. Pokud by příjemce byl osobou nepovinnou k dani, daň naopak odvede poskytovatel služby v místě registrace.

Mluvíme-li o vývozu služeb a služba je poskytnuta do třetí země osobě, která není registrována v tuzemsku, nemá zde sídlo ani provozovnu, pak je takovéto plnění osvobozeno od daně s nárokem na odpočet. Pokud ale dojde k dovozu služeb pro osobu, která je povinná k dani, pak opět platí pravidlo vypořádání daně v místě registrace příjemce služby.

V oblasti poskytování služeb samozřejmě platí zvláštní výjimky⁵⁹, které se neřídí výše zmiňovanými pravidly. Pro účely a demonstraci základních principů odvodů není podrobnější popis nutný.

3.5 Legislativní změny od roku 2013

Pro úplnost k celkovému výčtu charakteristik daně z přidané hodnoty je nutné poukázat také na změny, účinné k 1. 1. 2013. Kromě zvýšení obou sazeb DPH o jeden procentní bod na 21 % a 15 %, došlo k posunu povinnosti registrace k dani z přidané hodnoty osoby, která překročí 1 milion korun v období po sobě jdoucích dvanácti kalendářních měsících, a to již od prvního dne druhého měsíce (doposud třetího měsíce), v němž obrat překročila (§ 6).

Další zásadní změny souvisí s pokračováním boje s daňovými úniky na dani z přidané hodnoty. K tomu by mělo přispět zavedení nových nástrojů, mezi které patří povinné zveřejnění účtů osob povinných k dani, které jsou užívány pro ekonomickou činnost a také pojem ručení za odvod DPH (§ 96). Jde o systém ručení za daň, kdy si stát pojišťuje odvod DPH z uskutečněných transakcí. Pokud daň z přidané hodnoty neodvede dodavatel, bude jej muset dodatečně odvést odběratel (§ 108a, 109). To platí i v případech, kdy odběratel uhradí platbu za zdanitelné plnění na jiný, než povinně zveřejněný účet dodavatele.

Třetí případ, kdy se odběratel dostane do pozice ručitele, nastane tehdy, jestliže jeho dodavatel bude označen za tzv. nespolehlivého plátce (§ 106a). Tuto informaci je již v současné době možné zjistit ve veřejných registrech plátců DPH. To, za jakých podmínek se osoba registrovaná k dani stane nespolehlivým plátcem, je v kompetenci pouze správců daně.⁶⁰

---

⁵⁹ §10 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁰ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

4. Zhodnocení dosažených výnosů daně z přidané hodnoty ve veřejných rozpočtech

V České republice jsou výběrem daně z přidané hodnoty pověřeny finanční úřady a celní orgány. Zákonem č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky došlo s účinností od 1. ledna 2013 ke změně struktury daňové správy, kdy výběr daní neprovádí již původních 199 finančních úřadů. Tyto se reorganizovaly do územních pracovišť. Inkasními místy jsou v roce 2013 pouze finanční úřady se sídlem v krajských městech a Specializovaný finanční úřad se sídlem v Praze.⁶¹

Nepoměr mezi vyinkasovaným DPH již bývalými finančními úřady a celními orgány ve sledovaných obdobích 2007-2011 je značný. Jak je patrné z tabulky č. 4.1, výnos z inkasa daně z přidané hodnoty celními úřady dosahuje v průměru méně než 0,05 % z celostátního výnosu. Podíl příjmu finančních úřadů je tedy rozhodující.

Tabulka č. 4.1 Přehled inkasa DPH od finančních státních institucí za období 2007-2011

(v mld. Kč)	2007		2008		2009		2010		2011	
	FÚ	CÚ	FÚ	CÚ	FÚ	CÚ	FÚ	CÚ	FÚ	CÚ
Inkaso DPH	475,74	0,54	516,56	0,25	470,24	0,15	500,45	-0,03	532,44	0,21
nadměrné odpočty	-239,90	0,00	-261,62	0,00	-216,78	0,00	-230,87	0,00	-257,25	0,00
čisté inkaso	235,84	0,39	254,94	0,25	253,46	0,15	269,58	-0,03	275,19	0,21

Zdroj: Státní závěrečné účty za období 2007-2011, MF ČR. (vlastní zpracování)

pozn. Údaje z evidence daní a poplatků České daňové správy – nesouhlasí s údaji za celostátní daně vykázané v účetnictví o peníze na cestě

Důvodem nízké hodnoty celních výnosů je zejména realizace výběru cla v rámci obchodu s nečlenskými zeměmi. I zde dochází k výjimkám a od dovozních a vývozních daní většina států ustupuje. Smyslem práce není bližší objasnění způsobu výběru daně z přidané hodnoty celními úřady, proto se tímto tématem již práce nebude dále zabývat.

Jak již bylo uvedeno, daň z přidané hodnoty patří mezi nejvýnosnější daně daňové soustavy. Po příjmech z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku, tvoří druhý nejvyšší podíl na celkových daňových příjmech veřejných rozpočtů.

Pro účely analýz podílů jednotlivých daní na daňových příjmech v této kapitole, budou za daňové příjmy považovány dále jen výnosy z daní bez příspěvků na sociální pojištění.

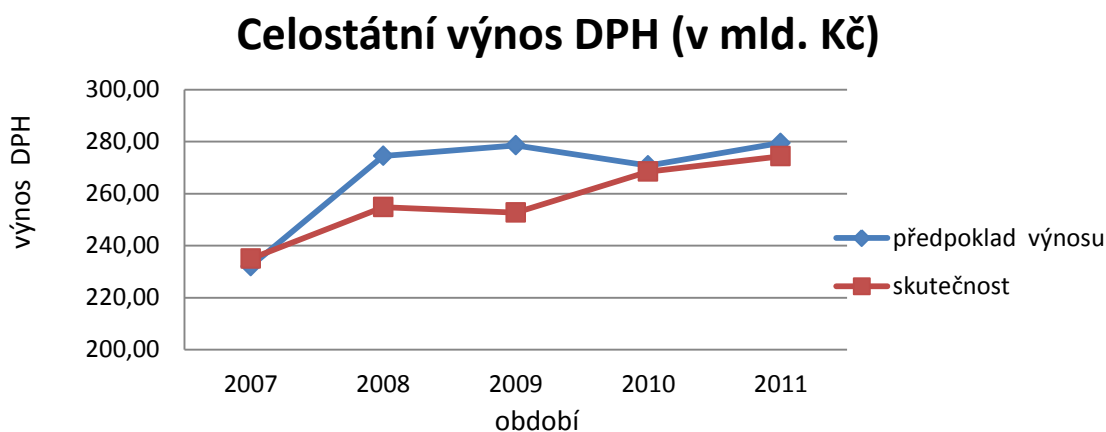
⁶¹ Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Výnosy z daně z přidané hodnoty mají ve sledovaném období 2007-2011 vzrůstající charakter, jak je patrné z grafu č. 4.1. Skutečné výnosy dosáhly v roce 2007 235 mld., v r. 2008 254,80 mld. Kč, v r. 2009 252,7 mld. Kč, v r. 2010 268,50 mld. Kč a v r. 2011 274,40 mld. Kč. Výjimkou je pouze rok 2009, kdy došlo k propadu celostátního výnosu DPH. Co je příčinou a jaké změny ovlivnily zvyšující se tendenci? Zcela jistě se v celém sledovaném období projeví legislativní změny zákona o dani z přidané hodnoty a to nejen z pohledu zvyšování sazeb DPH, ale také ve změnách předmětů podléhajících zdanitelným plnění. Také ekonomický vývoj společnosti, změny v chování obyvatel a s nimi spojená změna v poptávce hrají významnou roli v inkasovaných objemech jedné z nejvýznamnější daně České republiky.

I přes rostoucí tendenci výnosů z daně z přidané hodnoty, se předpokládaná očekávání rozpočtů naplnila pouze v roce 2007, kdy byl plánovaný rozpočet ve výši 232,1 mld. Kč překročen o 3 mld. Kč. V ostatních letech se rozpočet naplnit nepodařilo a v roce 2009 dokonce tento vykazoval ve skutečnosti rozdíl 25,90 mld. Kč oproti předpokládanému vývoji inkasa DPH, který měl dosáhnout 278,6 mld. Kč.

Graf č. 4.1 Vývoj celostátního inkasa DPH v období 2007 - 2011

Zdroj: Státní závěrečné účty za období 2007-2011, MF ČR. (vlastní zpracování)

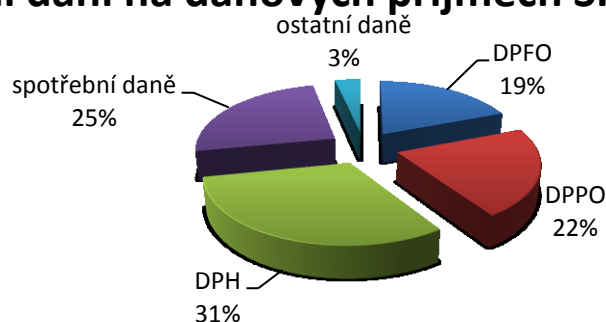
Je třeba si ale uvědomit, že i přes stoupající objemy výnosů námi sledované daně, nemusí docházet také ke zvyšování jejího podílu na celostátních daňových příjmech. Zda tomu tak je, bude zodpovězeno dále v následujících jednotlivých podkapitolách, které jsou věnovány zhodnocení výnosu daně z přidané hodnoty do státního rozpočtu v letech 2007-2011 a do rozpočtů územně samosprávných celků ve stejném období.

4.1 Analýza výnosu DPH ve státním rozpočtu v letech 2007-2011

V roce 2007 i přes nepatrné legislativní změny v oblasti DPH zaznamenal výnos daně z přidané hodnoty dle tabulky č. 4.2 zvýšení objemu z 153,5 mld. Kč. na 166,6 mld. Kč. Došlo tak k meziročnímu nárůstu o 8,5 %. Přesto, že výrazné legislativní změny této daně nebyly zaznamenány, svou roli sehrály chystané změny v zákoně o DPH pro následující rok. Tou nejvýznamnější bylo zvýšení snížené sazby daně z 5 % na 9 %. Protože se jedná o daň, kterou byla postižena většina zboží základního charakteru, jako jsou potraviny, léky, zdravotnické pomůcky a dále také služby v oblasti stavebních prací v rámci výstavby objektů pro bydlení, dá se předpokládat ovlivnění chování obyvatel směrem ke snaze nakoupit tuto produkci levněji za nižší sazby ještě v roce 2007 a tzv. se předzásobit.⁶²

Graf č. 4.2 Podíl vybraných daní na daňových příjmech státního rozpočtu v roce 2007

Podíl daní na daňových příjmech SR v r. 2007

Zdroj: Státní závěrečný účet za rok 2007, MF ČR (vlastní zpracování)

V rámci srovnání podílů výnosů daně z přidané hodnoty za rok 2007 ve výši 166,6 ml. Kč, k celkovým daňovým příjmům státního rozpočtu 533,5 mld. Kč (příloha č. 3, tabulka č. 3. 1), vykazuje DPH nejvyšší procentní podíl 31%. Jak je patrné z grafu 4.2, spolu se spotřebními daněmi tak tvoří nepřímé daně nadpoloviční většinu daňových příjmů státního rozpočtu.

Tabulka č. 4.2 Příjmy DPH do státního rozpočtu za období 2006-2011

(v mld. Kč)	2006	2007	2008	2009	2010	2011
rozpočet DPH po změnách	156,70	163,60	191,90	194,10	188,60	195,10
skutečnost	153,50	166,60	177,80	176,70	187,80	191,90

Zdroj: Státní závěrečný účet za období 2006-2011. MF R. (vlastní zpracování)

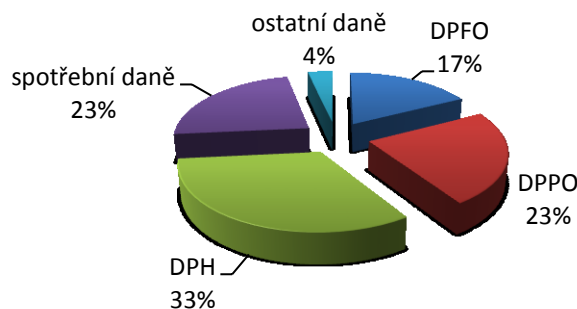
⁶² MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Státní závěrečný účet za rok 2007. [on-line]. [cit. 2013-03-08].

V roce 2008 probíhal výběr daně z přidané hodnoty již podle novely zákona o DPH účinné od 1. 1. 2008. Přestože tato změna měla mít za následek podstatné zvýšení výnosu DPH do státního rozpočtu, srovnáme-li návrh státního rozpočtu pro rok 2008 pro DPH z tabulky č. 4.2 ve výši 191,9 mld. Kč se skutečností 177,8 mld. Kč., jde o poměrně značný propad o 17,1 mld. Kč. Jde o téměř 8% snížení ve srovnání s předpokládanými výnosy roku 2008.

Propad v inkasu může být výsledkem nejen očekávaného zvýšení sazeb DPH ze strany obyvatel a podnikatelů již v roce 2007 a tedy zvýšené poptávky po dotčených produktech ještě v době platnosti původní snížené sazby. Rok 2008 také zaznamenal posílení české koruny vzhledem zahraničním měnám. Bohužel tato situace se mohla negativně projevit právě na snížení poptávky po tuzemském zboží a službách a naopak se obrátila k levnějším produktům na zahraničních trzích. Z ekonomického pohledu byli tuzemští vývozci znevýhodněni právě prodejem dražšího zboží ve srovnání s importovanou produkcí. I přes neočekávaný propad zaznamenal daňový výnos z DPH do státního rozpočtu zvýšení o 11,2 mld. Kč v celkovém objemu 177,8 mld. Kč. V roce 2008 to znamená meziroční nárůst o 6,7 %.⁶³

Graf č. 4.3 Podíl vybraných daní na daňových příjmech státního rozpočtu v roce 2008

Podíl daní na daňových příjmech SR v r. 2008

Zdroj: Státní závěrečný účet za rok 2008, MF ČR. (vlastní zpracování)

Z grafu č. 4.3 je patrné, že také podíl daně z přidané hodnoty na daňových příjmech ve výši 33 % vykazuje mírné zvýšení o 2 % ve srovnání s rokem 2007. Právě o tuto stejnou hodnotu se snížil podíl spotřebních daní. Poměry nepřímých daní období 2007 a 2008 zůstávají téměř na stejné úrovni, jak je uvedeno v příloze č. 3 (tabulka č. 3.1).

Rok 2009 je ve sledovaném období výjimečný. Jako jediný rok v rámci celé analýzy sledovaných období 2007-2011 zaznamenal meziroční pokles výnosu DPH do státního

⁶³ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Státní závěrečný účet za rok 2008. [on-line]. [cit. 2013-03-08].

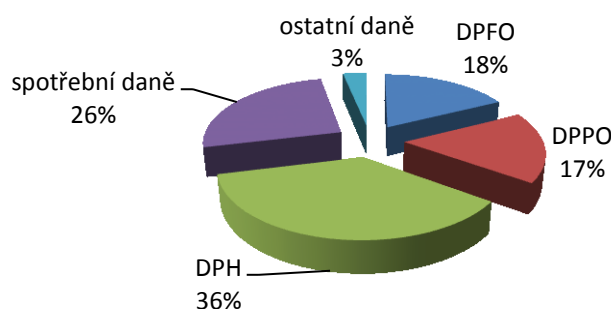
rozpočtu. Dle tabulky č. 4.2 jde o 0,7% snížení proti roku 2008. Inkaso 176,7 mld. Kč představuje úbytek o 1,1 mld. Kč ve srovnání s rokem 2008. Důvodů lze uvést hned několik. Legislativní změny, které přinesla novela zákona o DPH k 1. 4. 2009, velkou měrou zasáhly do propadu celkových výnosů z daně přidané hodnoty. Došlo k rozšíření přijatých plnění vzhledem k možnosti uplatnit odpočet daně při pořízení osobních automobilů a jejich technických zhodnocení.

V rámci harmonizace daní a legislativy se zeměmi Evropské Unie je umožněno požádat o vrácení DPH v České republice i plátcům registrovaným v jiných členských státech EU a zahraničním osobám povinným k dani. A právě v roce 2009 došlo k značnému nárůstu této vrácené daně. Proti roku 2008, kdy se hodnota vratky DPH pohybovala kolem 3,2 mld. Kč, se jednalo o zvýšení o 1,7 mld. Kč.

Dále také ekonomové poukazovali na postupující ekonomickou recesi, která se projevila mimo jiné snižující se poptávkou po zboží a službách.⁶⁴

Graf č. 4.4 Podíl vybraných daní na daňových příjmech státního rozpočtu v roce 2009

Podíl daní na daňových příjmech SR v r. 2009

Zdroj: Státní závěrečný účet za rok 2009, MF ČR. (vlastní zpracování)

Ale i přes pokles výnosu inkasa DPH do státního rozpočtu, zaznamenal dle přílohy č. 3 (tabulka č. 3. 1.) podíl daně z přidané hodnoty k ostatním daňovým výnosům v roce 2009 zvýšení o 3 % ve srovnání s rokem 2008. Stejně meziroční zvýšení podílu vykazují i ostatní spotřební daně. Z grafu č. 4.3 lze vyčíst, že v souhrnu v roce 2009 tvoří nepřímé daně 62% podíl na daňových příjmech. Meziroční zvýšení o 6 % se projevilo zejména v poklesu podílu daně z příjmu právnických osob v r. 2009.

Po propadu výnosů DPH do státního rozpočtu v roce 2009, zaznamenal rok 2010 opět mírný nárůst. Příjem ve výši 187,8 mld. Kč (tabulka č. 4.2), znamená meziroční nárůst

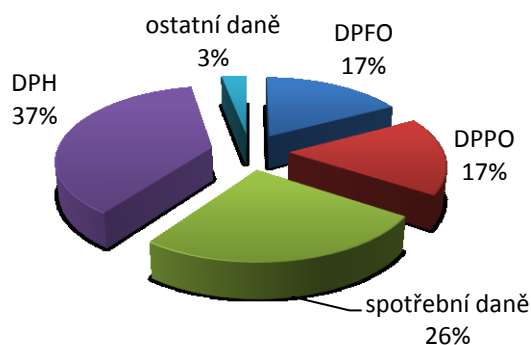
⁶⁴ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Státní závěrečný účet za rok 2009. [on-line]. [cit. 2013-03-08].

o 6,3 %. Zřejmě hlavním důvodem byla zásadní legislativní změna v podobě zvýšení snížené sazby DPH na 10 % z původních 9 % a zvýšení základní sazby DPH z 19 % na 20 %. Změna ve snížené sazbě opět zasáhla širokou veřejnost, vzhledem k tomu, že pod zboží a služby se sníženou sazbou DPH spadá produkce základních lidských potřeb (potravin, léky, zdravotní služby a další). Ekonomická recese pravděpodobně také zapříčinila pokles vrácené daně z přidané hodnoty o 1,9 mld. Kč ve srovnání s rokem 2008 zejména plátcům v jiných členských zemích Evropské Unie. Hodnota vratky DPH dosáhla 3 mld. Kč.⁶⁵

I v roce 2010 dochází k mírnému nárůstu podílu DPH o 1 % na daňových výnosech. Z grafu č. 4.5 je patrné, že změny ve výnosech zaznamenala pouze daň z příjmu fyzických osob a to právě o již zmíněné 1 % snížení ve prospěch DPH. Podíl nepřímých daní se tak zvýšil proti roku 2009 na 63 %.

Graf č. 4.5 Podíl vybraných daní na daňových příjmech státního rozpočtu v roce 2010

Podíl daní na daňových příjmech SR v r. 2010

Zdroj: Státní závěrečný účet za rok 2010. MF ČR. (vlastní zpracování)

Zvyšující se tendenci a význam výnosů z daně z přidané hodnoty potvrzuje podle přílohy č. 3 (tabulka č. 3. 1) i rok 2011. Inkaso do státního rozpočtu dosáhlo hodnoty 191,9 mld. Kč a to představuje meziroční nárůst o 2,1 %. Vláda v rámci boje proti daňovým únikům zavedla institut režimu přenesené daňové povinnosti. Ten se dotýkal oblastí dodání zlata, nakládání s odpady a převodu povolenek na emise skleníkových plynů.⁶⁶ V zásadě se jedná o povinnost přiznat a zaplatit daň odběratelem, pro kterého bylo zdanitelné plnění uskutečněno. Toto platí pouze v režimu obchodu plátce - plátcí⁶⁷.

⁶⁵ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Státní závěrečný účet za rok 2010. [on-line]. [cit. 2013-03-08].

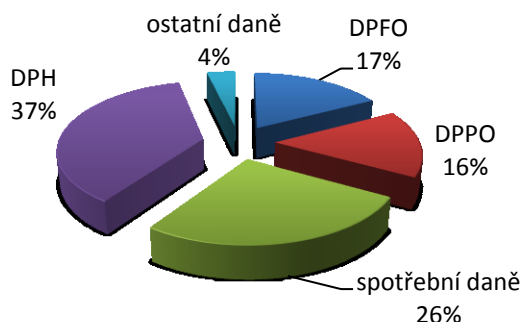
⁶⁶ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Státní závěrečný účet za rok 2011. [on-line]. [cit. 2013-03-08].

⁶⁷ Režim přenesené daňové povinnosti je uplatňován pouze za předpokladu, že obě strany, které se obchodu účastní, jsou registrovaní plátcí k DPH

Dalším důležitým momentem byla možnost uplatnění odpočtů DPH pouze z daňových dokladů, které poplatník fyzicky přijal do konce aktuálního zdaňovacího období. Tímto došlo k měsíčnímu až čtvrtletnímu posunu možnosti uplatnění odpočtu DPH u plátců, kterým doposud bylo umožněno provést odpočet u dokladů přijatých do podání přiznání k DPH s datem uskutečnění zdanitelného plnění aktuálního zdaňovacího období.

Graf č. 4.6 Podíl vybraných daní na daňových příjmech státního rozpočtu v roce 2011

Podíl daní na daňových příjmech SR v r. 2011

Zdroj: Státní závěrečný účet za rok 201, MF ČR. (vlastní zpracování)

Podíl výnosů z daně z přidané hodnoty k ostatním daňovým příjmům se ve srovnání s rokem 2010 nezměnil a zůstává na 37 %. Ze znázornění v grafu č. 4.6 je patrné, že celkové nepřímé daně zaznamenávají v roce 2011 stagnaci a jejich podíl se meziročně nezvýšil. Vykazují tedy v rámci celkových daňových výnosů 63% podíl (příloha č. 3, tabulka č. 3. 1)

4.2 Analýza výnosu DPH v rozpočtech municipalit v letech 2007-2011

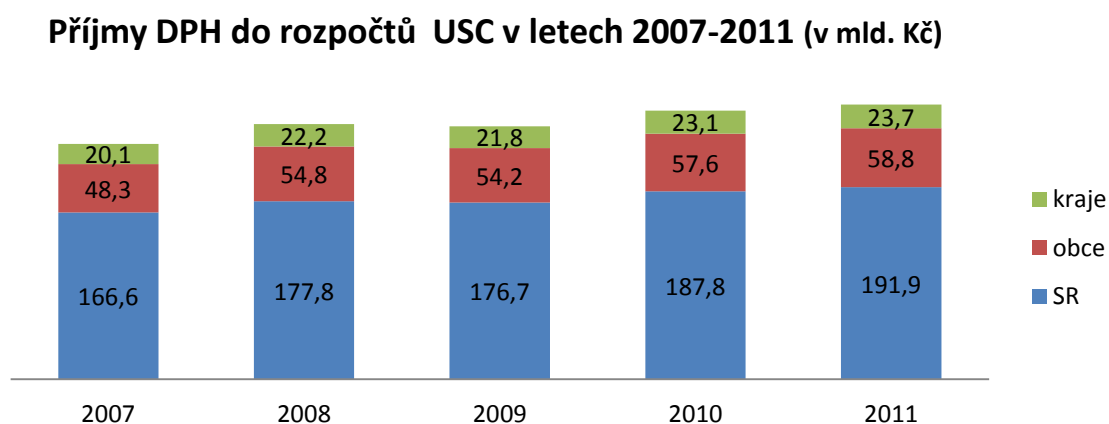
Součástí veřejných rozpočtů jsou také rozpočty územně samosprávných celků obcí a krajů.

Způsob rozdělení daní se zde řídí zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Během sledovaného období prodělal zákon několik důležitých změn nejen v kritériích pro rozdělování daňových příjmů ale také ve výši procentních podílů z celostátních výnosů daně z přidané hodnoty.

K zásadním změnám došlo v zákoně v roce 2001, které zůstaly v platnosti až do roku 2007. V tomto období došlo zejména k posílení daňových příjmů sdílených daní, které z větší části plynuly pouze do státního rozpočtu. Tento stav platil i pro příjmy z DPH. Pro určení daní nebyla již prioritní vazba na území příslušné obce ale zavedení dalších dvou kritérií

pro výnosové určení, a to skutečného počtu obyvatel a velikosti obce. Vytvořením 14 velikostních kategorií obcí a k nim přiřazených koeficientů velikostních kategorií obcí tak byly částečně zmírněny prostorové rozdíly v daňových výnosech mezi městy a obcemi. Tím se také posílila jejich soběstačnost.⁶⁸ V roce 2007, jak vyplývá z grafu č. 4.7, bylo přerozděleno z celostátních výnosů na dani z přidané hodnoty do rozpočtů obcí 20,59 % a do rozpočtů krajů 8,92 %. V absolutních číslech se jedná o 68,4 mld. Kč, z toho obcím náleží 48,3 mld. Kč a krajům 20,1 mld. Kč.

Graf č. 4.7 Příjmy DPH do rozpočtů obcí a krajů v letech 2007-2011

Zdroj: Státní závěrečný účet za rok 2007 až 2011, MF ČR (vlastní zpracování)

Další novelou zákona o rozpočtovém určení v roce 2008 byly zvýšeny podíly na daňových výnosech z DPH pro města a obce na 21,4 %, což představovalo 54,8 mld. Kč. Zároveň s touto změnou proběhla také úprava způsobu přerozdělování tohoto výnosu. Doposud platné kritérium podle počtu obyvatel, bylo doplněno o kritéria rozlohy obce a prostého počtu obyvatel. Současně byly také sníženy počty velikostních kategorií obcí na šest. Do rozpočtu krajů plyne až do roku 2011 stejný podíl z celostátních příjmů DPH. V roce 2008 tento představuje 22,2 mld. Kč.

I u obcí nezaznamenala legislativa v následujících letech 2009 - 2011 v rozpočtovém určení daní změny. Z grafu č. 4.7 je patrné, že v roce 2009 došlo k meziročnímu propadu v příjmu DPH do územně samosprávných celků, který souvisel s celkovým snížením celostátního inkasa do veřejných rozpočtů. Do rozpočtů obcí bylo převedeno o 0,6 mld. Kč méně, než v roce 2008 a do rozpočtů krajů méně o 0,4 mld. Kč.

⁶⁸ TOMÁNEK, Petr. *Hospodaření krajů a obcí*. [on-line]. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2012 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://lms.ekf.vsb.cz/mod/resource/view.php?id=11890>

V následujících letech dochází k pozvolnému zvyšování příjmů do rozpočtů ÚSC adekvátně k nárůstu výnosů z daně z přidané hodnoty do celostátních veřejných rozpočtů. Při stejném podílu 21,4 % plynulo do rozpočtů obcí v roce 2010 57,6 mld. Kč a v roce 2011 58,8 mld. Kč. Od roku 2007 jde tedy o 21,7 % nárůst příjmů pro obce a města. Pro kraje představoval podíl na DPH celkovou částku pro rok 2010 23,1 mld. Kč a v roce 2011 23,7 mld. Kč. I zde lze zkonstatovat od roku 2007 zvýšení o 17,9 % do roku 2011.

4.3 Vývoj inkasa DPH státního rozpočtu v roce 2012

Vzhledem k doposud neschválenému státnímu závěrečnému účtu České republiky za rok 2012, bude při analýze výnosů daně z přidané hodnoty ve veřejných rozpočtech za rok 2012 čerpáno pouze ze zveřejněných údajů Ministerstva financí o plnění státního rozpočtu za 1. - 3. čtvrtletí roku 2012.

Již k 1. 1. 2012 nabyla účinnosti novela zákona o DPH, která opět zvýšila sníženou sazbu DPH z 10 % nově na 14 %. Opět tak zákonodárci využili možnosti, která tato nepřímá daň skýtá. A to postihnout změnou v sazbě daně co nejširší okruh obyvatel. Není již třeba opět připomínat, že zvýšení se tak dotklo základních potřeb, jako jsou potraviny, léky, zdravotní a sociální služby nebo ubytování. Jde tedy o komodity, které občan potřebuje a nemůže je v rámci úspor vynechat ze seznamu nutných výdajů v domácnosti.

I v roce 2012 výnosy z daně z přidané hodnoty vykazují nejvyšší hodnoty podílů z celkových daňových příjmů ve státním rozpočtu. Tyto jsou hodnoceny bez výnosů z pojistného na sociální zabezpečení.

Tabulka č. 4.3 Srovnání vybraných příjmů státního rozpočtu mezi roky 2011-2012

(v mld. Kč)	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Příjmy státního rozpočtu	Skutečnost leden-březen		skutečnost duben-červen		Skutečnost červenec-září	
Daňové příjmy celkem	119,55	127,3	262,74	255,90	386,79	395,82
DPH	39,40	42,02	94,60	92,16	140,14	143,40
spotřební daně	31,93	35,16	66,37	64,63	102,14	100,72
daň z příjmu PO	20,20	20,20	50,47	48,92	64,84	70,65
daň z příjmu FO	24,14	25,79	39,81	41,42	64,41	66,36
ostatní daně	3,88	4,13	11,49	8,77	14,86	14,69

Zdroj: Čtvrtletní informace o pokladním plnění státního rozpočtu ČR za 1. až 3. čtvrtletí 2012, MF ČR. (vlastní zpracování)

Splnilo-li se očekávání nových fiskálních opatření v oblasti DPH pro rok 2012, lze vyčíst z tabulky č. 4.3.

Celkové daňové příjmy za 1. čtvrtletí 2012 dosáhly 127,3 mld. Kč, což meziročně představuje zvýšení o 6,5 %. Z toho výnosy z DPH představují 42,02 mld. Kč, tedy zvýšení o 2,62 mld. Kč. Přesto výběr DPH zaznamenal o 1,2 % nižší plnění do státního rozpočtu, než ve stejném čtvrtletí roku 2011.⁶⁹ Lze předpokládat, že kromě logicky nabízející se možnosti úsporných opatření občanů, je tento stav způsoben zejména uskutečnitelnými plněními dle legislativy platné do 31. 12. 2011, které se týkají zejména daňové povinnosti, nadměrných odpočtů a vrácení daní čtvrtletních a měsíčních plátců za IV. čtvrtletí 2011 a prosinec 2011. Obě zmíněné období jsou vypořádána v 1. čtvrtletí roku 2012. Legislativa platná od 1. 1. 2012 a s ní spojená očekávání ve zvýšených výnosech vlivem změny snížené sazby, by se tak měla projevit až v průběhu druhého pololetí roku 2012.⁷⁰

V 2. pololetí 2012 však došlo naopak k propadu daňových výnosů do státního rozpočtu o 6,84 mld. Kč ve srovnání s 1. pololetím roku 2011. V absolutních číslech to představuje výnos 255,9 mld. Kč, z toho 92,14 mld. Kč v inkasu z DPH. Propad příjmů z daně z přidané hodnoty ve výši 2,46 mld. Kč vzhledem ke stejnému období roku 2011 představuje 2,6 %⁷¹, ale podíl výnosů z DPH ve výši 36 % na daňových výnosech bez příjmů na pojistném na sociální zabezpečení zůstává stejný pro sledovaná období obou let. Pravděpodobnou příčinu meziroční změny inkasa DPH v tomto období je možné vysvětlit novelou zákona platnou od 1. 4. 2011.

Nově byla zavedena podmínka uplatnění nároku na odpočet DPH plátcem až tehdy, kdy skutečně fyzicky obdrží daňový doklad. Tímto byla zrušena možnost uplatnění DPH ještě z dokladů došlých i po ukončení příslušného zdaňovacího období do podání daňového přiznání, pakliže datum zdanitelného plnění na nich vyznačené spadalo do aktuálního zdaňovacího období.⁷²

Prakticky to lze vysvětlit takto. Plátcí DPH došel daňový doklad na nákup zboží v tuzemsku 30. 4. 2011. Na dokladu bylo vyznačeno datum zdanitelného plnění 27. 4. 2011. V tomto případě, jedná-li se o měsíčního plátce DPH, může si v rámci daňového přiznání k DPH za duben 2011 nárokovat odpočet DPH z tohoto daňového dokladu. Pokud by však tento doklad plátce fyzicky obdržel až v květnu 2011 nebo byl vystaven např. až 2. 5. 2011,

⁶⁹ Příloha č. 4 Meziroční srovnání příjmu státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2012, tabulka č. 4. 1

⁷⁰ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Pokladní plnění státního rozpočtu*. [on-line]. [cit. 2013-04-07].

⁷¹ Příloha č. 5 Meziroční srovnání příjmu státního rozpočtu za 1. pololetí 2012, tabulka č. 5. 1

⁷² MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Vládní návrh Zprávy o plnění státního rozpočtu za 1. pololetí 2012*. [on-line]. [cit. 2013-04-07].

není v tomto případě podstatné datum uskutečnění zdanitelného plnění uvedené na dokladu, ale datum jeho přijetí. Pak je plátce oprávněn uvést plnění do přijatých až za období květen 2011. Touto nenápadnou, avšak velmi podstatnou změnou v legislativě, došlo u plátců k časovému posunu možnosti nárokovat vrácení DPH z přijatých plnění a stát v květnu 2011 vyinkasoval podstatně vyšší platby DPH, než byly v tomto období obvyklé.

Za 3. čtvrtletí 2012 bylo již zaznamenáno mírné zvýšení meziročních daňových výnosů se srovnávaným obdobím roku 2011 o 9 mld. Kč. Daňové příjmy bez pojistného ze sociálního zabezpečení dosáhly 395,82 mld. Kč, což představuje zvýšení o 2,3 % ve srovnání s 3. čtvrtletím roku 2011, ale plnění rozpočtu je vzhledem ke srovnávanému období nižší o 0,7 %⁷³. Výnosy z daně z přidané hodnoty vzrostly meziročně o 3,26 mld. Kč a dosáhly k 30. 9. 2012 143,4 mld. Kč. Přesto i zde je plnění nižší o 7,1 % ve srovnání s obdobím k 30. 9. 2011.

Nelze opomenout, že s účinností od 1. 1. 2012 došlo také ke změně podílů daní v rozpočtovém určení výnosů. Do státního rozpočtu bylo přiděleno v roce 2012 o 2,1 % vyšší podíl daní proti roku 2011 ve výši 71,78 %. Obcím připadlo 19,93 % a krajům 8,29 %.⁷⁴

Jak vyplývá ze zprávy Českého statistického úřadu, státní rozpočet pro rok 2012 nebyl u příjmů z DPH naplněn a k 31. 12. 2012 vykázal nižší výběr o 22 mld. Kč oproti předpokladu. V absolutních číslech se jedná o příjem do státního rozpočtu ve výši 199,60 mld. Kč. Opětovné nesplnění státního rozpočtu u výnosů z daně z přidané hodnoty je dáno zejména snížením soukromé spotřeby domácností v průběhu celého období roku 2012. Očekávání zvýšeného inkasa u zboží a služeb ve snížené sazbě byla ale naplněna.⁷⁵

Tabulka č. 4.4 Srovnání DPH z údajů v daňových přiznáních leden-srpen 2011-2012

(v mld. Kč)	Inkaso snížená sazba	Inkaso základní sazba	Tržby snížená sazba	Tržby základní sazba
leden až srpen 2011	41,8	142,5	460,0	855,2
leden až srpen 2012	52,0	119,0	423,4	714,1
index	124,3 %	83,5 %	92,0 %	83,5 %

Zdroj: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_73848.html?year=2012. MF ČR.

Analýza spotřeby zboží a služeb v jednotlivých sazbách DPH z daňových přiznání pro období leden až srpen 2012 v tabulce č. 4.4 sice potvrzuje skutečnost, že došlo ke zvýšení

⁷³ Příloha č. 6 Meziroční srovnání příjmu státního rozpočtu za 1. -3. čtvrtletí 2012, tabulka č. 6.1

⁷⁴ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Pokladní plnění státního rozpočtu*. [on-line]. [cit. 2013-04-07].

⁷⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj ekonomiky ČR v roce 2012*. [on-line]. [cit. 2013-04-07].

výnosů DPH z komodit ve snížené sazbě o 24,3 %, ale naopak inkaso DPH v základní sazbě zaznamenalo pokles o 16,5 % ve srovnání se stejným obdobím roku 2011. Jak uvádí náměstek ministra financí pro daně a cla pan Minčič, nemůže být důvodem poklesu spotřeby zboží a služeb v základní sazbě právě zvýšení snížené sazby DPH protože: „*Pokud bychom vycházeli z toho, že spotřebitelé vydali ve sledovaném období o 10,2 mld. Kč více na DPH ve snížené sazbě, pak by zvýšení snížené sazby vysvětlovalo pokles spotřeby v základní sazbě o cca 140 mld. Kč asi z pouhých 7 %, a to nebereme v úvahu např. nominální růst příjmů. Je tedy zcela zřejmé, že cca 93 % výpadku je zapříčiněno jinými faktory, jako např. snížením důvěry v ekonomice, situací v eurozóně apod.*“⁷⁶

Nelze zpochybňovat zhoršující se ekonomickou situaci v eurozóně, ale právě nedůvěra v to, jak se bude vyvíjet nejen hospodářský vývoj v EU, ale hlavně v ČR, vede občany k opatrnosti s nakládáním se svými finančními prostředky a ke snižování výdajů. Zhoršující se finanční situace nutí obyvatele omezit spotřebu tam, kde ji snížit lze. A to je jednoznačně mimo zboží a služby nutných pro zajištění základního chodu domácností. Na potravinách a zdravotních potřebách lze tedy šetřit jen v omezené míře.

Kromě výše uvedeného je také možné konstatovat, že se zvýšením snížené sazby o 4 % nedošlo ke zvýšení konečné produkce jen o uvedené procento, ale značná část obchodníků využila situace a zdražila produkty podstatně více. Domácnosti tedy musí vykompenzovat tyto vyšší výdaje úsporami v ostatních oblastech spotřeby, které se projevilo snížením tržeb za 1. - 3. čtvrtletí 2012 o 141,1 mld. Kč ke srovnatelnému období roku 2011. Situaci dále ještě zhoršuje fakt, že od roku 2013 dojde k dalšímu zvýšení sazeb DPH. Tentokrát se změny dotknou sazby jak zvýšené na 21 %, tak snížené na 15 %.

4.4 Předpokládaný vývoj výnosů DPH do státního rozpočtu v roce 2013

Legislativní východiska platná pro daň z přidané hodnoty na rok 2013 byla podrobně popsána již v podkapitole 3.8. Proto už dál nebudou rozebírány. Tato podkapitola bude zaměřena na aktuální informace o vývoji inkasa daně z přidané hodnoty v 1. čtvrtletí 2013 a zhodnocení jeho předpokládaného vývoje v následujících letech.

---

⁷⁶ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Bez změn v DPH by se deficit za rok 2012 prohloubil o cca 15 mld. Kč.* [online]. [cit. 2013-03-02].

Ministerstvo financí zveřejnilo 2. dubna 2013 údaje o celostátních daňových příjmech za leden až březen 2013⁷⁷. Jak vyplývá z tabulky č. 4.5, inkaso DPH za toto období dosáhlo 52,37 mld. Kč a představuje 24,7 % plnění z rozpočtu. Jde o meziroční zvýšení o 10,35 mld. Kč a plnění rozpočtu vyšší o 5,7 % v porovnání se stejným obdobím roku 2012.

Tabulka č. 4.5 Plnění příjmů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2013

(v mld. Kč)	2012			2013		
	rozpočet po změnách	skutečnost leden-březen	% plnění	rozpočet po změnách	skutečnost leden-březen	% plnění
Příjmy celkem	1084,7	258,45	23,8	1080,86	292,87	27,1
daňové příjmy (bez pojistného na SZ)	561,52	127,47	22,7	554,23	141,06	25,5
v tom:						
DPH	221,60	42,02	19,0	212,00	52,37	24,7
Spotřební daně	142,30	35,16	24,7	142,20	38,91	27,4
Daně z příjmu PO	85,60	20,20	23,6	84,30	19,33	22,9
Daně z příjmu FO	92,00	25,79	28,0	98,10	26,16	26,9
Ostatní příjmy	20,02	4,30	19,8	17,63	4,29	24,3

Zdroj: Saldo státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2012 a 2013. MF ČR. (vlastní zpracování)

Vzrostl také podíl výnosu DPH na daňových příjmech bez pojistného na sociální zabezpečení. Zatímco v roce 2012 sledovaného období jde o 33% podíl, v roce 2013 už jde o 37,1% podíl. Ostatní daně ve svých podílech nevykazují významné meziroční rozdíly, ale inkaso daně z přidané hodnoty svůj podíl v roce 2013 zvýšilo o 4,1% ve srovnání se sledovaným obdobím roku 2012.

Pokud by měl tento vývoj trvalý charakter po celé období roku 2013, měl by zcela jistě pozitivní vliv na výsledek hospodaření aktuálního období. Výnosové předpoklady by byly naplněny a ke spokojenosti našich zákonodárců by dokonce výsledek hospodaření státu skončil v kladných číslech, tj. přebytkem. Není se ale třeba nechat příliš unášet optimismem. Jde o velmi krátké období a teprve průběh roku ukáže, zda právě nová legislativní opatření v oblasti DPH byly skutečně tím pravým a jediným důvodem takto příznivého vývoje.

Nelze zatím ani spekulovat o tom, zda naše ekonomika zaznamenala zvýšení HDP za dané období 1. čtvrtletí 2013, vzhledem k tomu, že výsledky nejsou doposud známy. Nicméně, tato úvaha se jeví jako nereálná i vzhledem k aktuálním prognózám Ministerstva financí pro rok 2013. Ty nepředpokládají v dubnové makroekonomické predikci žádné oživení ekonomiky,

⁷⁷ MINISTERSTVI FINANCÍ ČR. Saldo státního rozpočtu za 1. čtvrtletí se meziročně zlepšilo o více než 36 mld. [on-line]. [cit. 2013-04-09].

tedy meziroční nulový růst HDP. Zároveň predikuje pokles inflace z 3,3 % na 2,1 %, zvýšení míry nezaměstnanosti o 0,6 % na 7,6 % a roce 2014 ještě další meziroční zvýšení o 0,1 %.⁷⁸

At' už naše ekonomika zaznamená v letošním roce větší či menší oživení, nic na tom nemění fakt, že budoucnost daně z přidané hodnoty je zcela jistá a význam její existence i nadále poroste. Pravděpodobně dozná i změn vyvolaných nutností reformovat systém DPH v kontextu na efektivní fungování vnitřního trhu v rámci Evropské unie a potřeby snížit administrativní zátěž v souvislosti se zjednodušením systému výběru DPH. Proto byl Evropskou unií v roce 2010 vydán dokument s názvem Zelená kniha o budoucnosti DPH. Obsahuje mimo jiné otázky, ke kterým se mohla vyjádřit jak široká odborná, tak i laická veřejnost. Tyto podněty byly zpracovány Ministerstvem financí a stejně jako další z jiných členských zemí budou využity pro vznik nového, efektivního a moderního systému daně z přidané hodnoty.⁷⁹

---

⁷⁸ MINISTRSTVO FINANCÍ ČR. *Makroekonomická predikce*. [on-line]. [cit. 2013-04-09].

⁷⁹ ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9

5. Závěr

Daně provází život každého občana již od nepaměti. V hluboké minulosti byly vybírány v různých formách od chudých vrstev obyvatel a sloužily k financování potřeb pouze těch bohatých a privilegovaných. Dnes již není smyslem daní uspokojení potřeb pouze vyvolených, ale jejich smyslem a posláním je zajištění potřeb všech zúčastněných stran.

Daň z přidané hodnoty je charakterizována jako všeobecná, nepřímá, víceetapňová daň ze spotřeby. Je významná také z pohledu své neutrality, kdy na rozdíl od obrátových daní je zdaněna pouze přidaná hodnota ve formě lidské práce, režijních vícenákladů a zisku při každém stupni výroby nebo obchodu. Největší význam však spočívá v jejich výnosu do veřejných rozpočtů

Cílem práce bylo zhodnotit postavení daně z přidané hodnoty ve veřejných rozpočtech. Jak ukázaly analýzy celého sledovaného období 2007-2012, vliv této nepřímé daně v čase sílil, a mimo rok 2009, měl vzrůstající charakter. Spolu se spotřebními daněmi tak tvoří tyto nepřímé daně nadpoloviční většinu daňových příjmů státního rozpočtu. Od roku 2007 jejich podíl stoupl o 7 % na 63 % v roce 2011. Jak ukázala data uvedená v grafech kapitoly č. 4, podíl nepřímých daní, potažmo daně z přidané hodnoty roste na úkor daní přímých. V součtu podíly daní z příjmu právnických a fyzických osob od roku 2007 klesly ze 41 % na 33 % v roce 2011.

Daň z přidané hodnoty zaznamenala během období 2007 – 2013 v sazbách hned několik změn. Právě zvyšování snížené sazby DPH zajistilo, že příjmy do rozpočtů vzrůstaly i přes projevující se recesi v ekonomice. Důvodem je fakt, že sníženou sazbou DPH je postihnuto zboží základního spotřebního charakteru, jako jsou potraviny, léky, zdravotnické a sociální služby. Je ale také pravděpodobné, že v důsledku zvýšení cen těchto komodit, kde nemá občan velký prostor k omezování svých výdajů, začal výdaje snižovat u komodit podléhajících zvýšené sazbě DPH. Chování spotřebitelů se odvíjí nejen od jejich finančních možností, ale také z obav o jejich budoucnost.

Jestliže lze předpokládat, že HDP v roce 2013 neporoste, míra nezaměstnanosti se zvýší, ale příjmy z DPH se budou zvyšovat, je možné z těchto údajů vyvodit závěr, že lidé budou utrácet k zajištění potřeb své úspory nebo se budou případně zadlužovat. Nebudou už pak mít rezervy na další investice nebo prostor k úsporám na zabezpečení v případě horších období. A vzhledem ke zvyšující se nezaměstnanosti nebudou mít taky z čeho investovat a spořit. Zde

by se asi měli tvůrci naší fiskální politiky zamyslet. Je tlak na občany směrem ke zvyšování právě nepřímých daní pro naplnění rozpočtu ta správná cesta?

Radikální odpůrci daní prosazují možné řešení daňové problematiky, se kterým se autor práce ale neztotožňuje. Jde o úplné zrušení daní. Těžko by však tento názor mohl být podpořen rozumnými argumenty, z čeho pak bude stát a veřejná správa financována. I když, i zde lze spatřit východisko, bez ohledu na nařízení Evropské unie povinně zavést daň z přidané hodnoty. Občané by byli nuceni vše financovat ze svých vlastních prostředků a ceny veřejných služeb by pak samozřejmě byly několikanásobně dražší.

Rozumnější se určitě jeví zachování systému daňové soustavy v obdobné podobě, jakou má Česká republika nyní. V průběhu celé práce je neustále zdůrazňována důležitost a význam pro veřejné rozpočty této nepřímé daně. Proto by si zasloužila možná větší pozornost ve smyslu zjednodušení postupů výběru a snížení nároků na administrativu. Tu nám ostatně již několik let naši zákonodárci slibují, ale opak je pravdou.

Autor také nezastává názor, že by se plátcem DPH měl stát co možná největší okruh živnostníků a uvažované snížení limitu pro registraci na 750 tis. Kč, případně i na 500. tis. Kč naprosto odmítá. Ano, státní rozpočet by našel opět další zdroj příjmů, ale administrativní zátěž, spojená s tímto krokem je neadekvátní. Pokud k těmto argumentům bude připojen ještě další, a to u velké části drobných živnostníků naprostá ztráta orientace v oblasti daně z přidané hodnoty a s tím spojeny další vícenáklady na kvalifikované účetní nebo konsultace s daňovými poradci, jeví se být tento záměr naprosto nerozumný. Jen poznámku na okraj. To bloudění ve změti odkazů z jednoho paragrafu na druhý s výjimkami uvedenými někde dále, se netýká pouze zmíněných poplatníků, ale stále častěji i správců daně, kteří by měli být těmi, jejichž působnost není jen v oblasti represe, ale i užitečnosti a pomoci plátcům a občanům vůbec.

Naše republika je v současnosti jedinou zemí Evropské unie s takto vysokou sníženou sazbou DPH (není-li bráno v úvahu Maďarsko, které má však dvě varianty snížené sazby daně). Zároveň jen devět zemí EU má vyšší základní sazbu než Česká republika a šest zemí má základní sazbu na stejné úrovni s ČR. Ostatní země pak preferují nižší hladiny základních sazeb. I při zachování preferencí k této dani, je možné podpořit stanovisko směrem ke snížení sazeb na možné hodnoty 5-8 % u sazby snížené a 20 % u sazby základní. Tato změna by mohla podpořit opět oživení ekonomiky zejména na straně soukromé sféry, zvýšily by se investice do nových technologií a podnikatelských projektů. Výpadek v příjmech by bylo možné nahradit prostřednictvím změn v principech zdanění fyzických osob. Přesto, že je autor práce sám osobou samostatně výdělečně činnou, zastává negativní postoj například k sazbám

paušálních výdajů u živnostníků, jejichž výše je více než velkorysá a nemá opodstatnění. Jejím původním smyslem měla být pomoc směrem ke snížení administrativy u drobných živnostníků. Místo toho jde o způsob, jak neplatit daně vůbec.

Vláda také přitvrdila v boji proti daňovým únikům a zvýšila možnosti efektivního výběru daní z přidané hodnoty zavedením institutu ručitele za daň a nespolehlivého plátce. Mohl by to být začátek úspěšného tažení proti podvodníkům a chronickým neplatičům, kvůli kterým stát přichází o tolik potřebné příjmy k zajištění řádného fungování státu a veřejné správy.

Seznam použité literatury:

Odborná literatura:

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. et.al. *Veřejné finance*. 2.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-8.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 644 s. ISBN 978-80-7357-698-1.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 355 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9.

Legislativa:

ČESKO. Zákon č. 202 ze dne 17. května 1990 o loteriích a jiných podobných hrách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 35, s. 828-837. Dostupný také z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=202/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[SearchResult.aspx?q=202/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=202/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy).

ISSN 1211-1244

ČESKO. Zákon č. 338 ze dne 4. května 1992 o dani z nemovitostí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 71, s. 1946-1952. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=338/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 117, s. 3473-3491. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=586/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.
ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 16 ze dne 21. prosince 1992 o dani silniční. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 6, s. 133-136. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=16/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.
ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 243 ze dne 29. června 2000 o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3513-3515. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=243/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.
ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 231 ze dne 17. května 2001 o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 87, s. 5038-5064. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=231/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.
ISSN 1211 -1244.

ČESKO. Zákona č. 235 ze dne 1. dubna 2004 o dani z přidané hodnoty. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 78, s. 4946-5010. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=235/2004&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.
ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 108 ze dne 14. března 2006 o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 37, s. 1257-1289. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=108/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.
ISSN 1211-1244

ČESKO. Zákon č. 261 ze dne 19. září 2007 o stabilizaci veřejných rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2007, částka 85, s. 3154-3264. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=243/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 456 ze dne 23. prosince 2011 o Finanční zprávě České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 157, s. 6066-6078. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=456/2011&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 295 ze dne 10. září 2012 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 370/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 104, s. 3882-3884. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=295/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 211-1244.

Elektronické zdroje:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Vládní finanční statistika*. [on-line]. [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/vladni_fin_stat/

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj ekonomiky ČR v roce 2012*. [on-line]. [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/33001F7B85/\\$File/110911q4a08.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/33001F7B85/$File/110911q4a08.pdf)

EUROPA.EU. *European Commission, Taxation and Customs Union, VAT Rates Applied in the Member States of the European Union 2013*. [on-line]. [cit. 2013-04-09]. Dostupné z:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/vat/how_vat_works/rates/vat_rates_en.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Bez změn v DPH by se deficit za rok 2012 prohloubil o cca 15 mld. Kč.* [on-line]. [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_73848.html?year=2012

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Makroekonomická predikce.* [on-line]. [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/makro_pre_78186.html

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Pokladní plnění státního rozpočtu.* [on-line]. [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ctvrt_poklpln_69895.html

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Pokladní plnění státního rozpočtu.* [on-line]. [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ctvrt_poklpln_73906.html

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Saldo státního rozpočtu za 1. čtvrtletí se meziročně zlepšilo o více než 36 mld.* [on-line]. [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_77951.html

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Státní závěrečný účet za rok 2007.* [on-line]. [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2007_C_pdf.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Státní závěrečný účet za rok 2008.* [on-line]. [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2008_G_pdf.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Státní závěrečný účet za rok 2009.* [on-line]. [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2009_C_pdf.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Státní závěrečný účet za rok 2010.* [on-line]. [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_C_pdf.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Státní závěrečný účet za rok 2011.* [on-line]. cit. 2013-03-8]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2011_C.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Vládní návrh Zprávy o plnění státního rozpočtu za 1. pololetí 2012*. [on-line]. [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/polol_poklpln.html

TOMÁNEK, Petr. *Hospodaření krajů a obcí*. [on-line]. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2012. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://lms.ekf.vsb.cz/mod/resource/view.php?id=11890>

Seznam zkratek

CÚ	Celní úřad
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DPFO	Daň z příjmu fyzických osob
DPPO	Daň z příjmu právnických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
EHS	Evropské hospodářské společenství
EU	Evropská Unie
ES	Evropské společenství
FO	Fyzická osoba
FÚ	Finanční úřad
GDP	Hrubý domácí produkt (Gross domestic product)
HDP	Hrubý domácí produkt
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
PO	Právnická osoba
Sb.	Sbírka zákonů
SPZ	Státní poznávací značka
SR	Státní rozpočet
ÚSC	Územně samosprávný celek

Seznam tabulek

Tabulka č. 4.1 Přehled inkasa DPH od finančních státních institucí za období 2007-2011

Tabulka č. 4.2 Příjmy DPH do státního rozpočtu za období 2006-2011

Tabulka č. 4.3 Srovnání vybraných příjmů státního rozpočtu mezi roky 2011-2012

Tabulka č. 4.4 Srovnání DPH z údajů v daňových přiznáních leden-srpen 2011-2012

Tabulka č. 4.5 Plnění příjmů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2013

Seznam grafů a schémat

Graf č. 2.1	Daňový mix v českém daňovém systému v roce 2012
Graf č. 2.2	Vývoj daňové kvóty dle rozpočtové skladby v ČR (v %)
Graf č. 4.1	Vývoj celostátního inkasa DPH v období 2007 - 2011
Graf č. 4.2	Podíl vybraných daní na daňových příjmech státního rozpočtu v roce 2007
Graf č. 4.3	Podíl vybraných daní na daňových příjmech státního rozpočtu v roce 2008
Graf č. 4.4	Podíl vybraných daní na daňových příjmech státního rozpočtu v roce 2009
Graf č. 4.5	Podíl vybraných daní na daňových příjmech státního rozpočtu v roce 2010
Graf č. 4.6	Podíl vybraných daní na daňových příjmech státního rozpočtu v roce 2011
Graf č. 4.7	Příjmy DPH do rozpočtů obcí a krajů v letech 2007-2011
Schéma 2.1	Daňový systém v České republice
Schéma 2.2	Nepřímé daně v České republice
Schéma 3.1	Pravidla použití principu země původu a země spotřeby

Seznam příloh

- Příloha č. 1   Přehled DPH v zemích EU k 1. 1. 2013
- Příloha č. 2   Výběr nejdůležitějších právních norem Evropské unie pro oblast harmonizace daně z přidané hodnoty, týkajících se všech členských států
- Příloha č. 3   Bilance příjmů z daní a poplatků státního rozpočtu za období 2007-2011
- Příloha č. 4   Meziroční srovnání příjmu státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2012
- Příloha č. 5   Meziroční srovnání příjmu státního rozpočtu v 1. pololetí 2012
- Příloha č. 6   Meziroční srovnání příjmu státního rozpočtu za 1. -3. čtvrtletí 2012

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. 5. 2013

.....
Renata Skřídlovská

Přílohy

Příloha č. 1 Přehled DPH v zemích EU k 1. 1. 2013

Tabulka č. 1.1 Přehled výše sazeb DPH v zemích Evropské unie

Stát	kód DPH	základní sazba DPH (%)	snížená sazba DPH (%)
Belgie	BE	21	6/12
Bulharsko	BG	20	9
Česká republika	CZ	21	15
Dánsko	DK	25	-
Estonsko	EE	20	9
Finsko	FI	24	10/14
Francie	FR	19,6	5,5/7
Itálie	IT	21	10
Irsko	IE	23	9/13,5
Kypr	CY	18	5/8
Lucembursko	LU	15	6/12
Litva	LT	21	5/9
Lotyšsko	LV	21	12
Maďarsko	HU	27	5/18
Malta	MT	18	5/7
Německo	DE	19	7
Nizozemsko	NL	21	6
Polsko	PL	23	5/8
Portugalsko	PT	23	6/13
Rakousko	AT	20	10
Rumunsko	RO	24	5/9
Řecko	EL	23	6,5/13
Slovensko	SK	20	10
Slovinsko	SI	20	8,5
Španělsko	ES	21	10
Švédsko	SE	25	6/12
Velká Britanie	UK	20	5

Zdroj: European Commission, Taxation and Customs Union, VAT Rates Applied in the Member States of the European Union 2013. EUROPA EU. (vlastní zpracování)

Dostupné z:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/vat/how_vat_works/rates/vat_rates_en.pdf

Příloha č. 2 Výběr nejdůležitějších právních norem Evropské unie pro oblast harmonizace daně z přidané hodnoty, týkajících se všech členských států

První směrnice 67/227/EHS ze dne 11. dubna 1967

Rozhodnutí nahrazení daně z obratu daní z přidané hodnoty do roku 1970. Definice daně z přidané hodnoty. Zákaz zavedení nových nepřímých daní konkurujících dani z přidané hodnoty.

Druhá směrnice 67/228/EHS ze dne 11. dubna 1967

Definice základních pojmů: předmět daně z přidané hodnoty, místo zdanitelného plnění, co se rozumí pojmem dodání zboží a poskytnutí služby, osoby podléhající dani. Způsob aplikace daně z přidané hodnoty. Možnost zavedení různých sazeb DPH a členským státům umožnění v rámci národní legislativy přijímat ustanovení zabráňující daňovým podvodům. V roce 1977 nahrazena Šestou směrnicí.

Šestá směrnice 77/388/EHS ze dne 17. května 1977

Zavedení financování Společenství prostřednictvím odvodů z výnosů daně z přidané hodnoty členských států. Sjednocující výklad základních pojmů, zrušení zdaňování výnosů. V roce 2006 zrušena a nahrazena Směrnicí rady 2006/112/ES.

Osmá směrnice 79/1072/EHS ze dne 6. prosince 1979

Postup při vrácení daně z přidané hodnoty osobám k dani neusazeným v Evropské unii.

Desátá směrnice 84/386/ EHS ze dne 31.července 1984

Stanovuje místo zdanitelného plnění u pronájmu movitých věcí.

Třináctá směrnice 86/560/EHS ze dne 17. listopadu 1986

Postup při vrácení dani z přidané hodnoty neusazené v Evropské unii.

Směrnice 91/680/EHS ze dne 16. prosince 1991

Zrušení daňových hranic mezi členskými státy. Nahrazena směrnicí 2006/112/ES.

Směrnice 92/77/EHS ze dne 19. října 1992

Stanovení hranic minimálních sazeb daně z přidané hodnoty. Nahrazena směrnicí 2006/112/ES.

Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006

V současnosti platná směrnice od 1. 1. 2007 považována za zásadní v procesu harmonizace daně z přidané hodnoty v Evropské unii. Převzala zásadní odkazy zrušených směrnic ve stanovení obecných pravidel pro stanovení místa plnění zboží a služeb. Odtud také implementace do našeho zákona o dani z přidané hodnoty systému reverse - charge. Je zde podrobný výčet osvobozených plnění a velmi důležitý seznam zboží a služeb, které mohou

podléhat snížení sazbě DPH. Dalšími novelizacemi a nařízeními byla např. doplněna povinnost podání souhrnného hlášení i pro poskytování služeb (směrnice 2008/117/ES), umožnění přenesené daňové povinnosti u povolenek na emise skleníkových plynů do 30.6.2015 (směrnice 2010/23/EU), stanovení dalších pravidel pro místa plnění u služeb (Prováděcí nařízení Rady (EU) č. 282/2011).⁸⁰

---

⁸⁰ ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9

Příloha č. 3 Balance příjmů z daní a poplatků státního rozpočtu za období 2007-2011

Tabulka č. 3.1 Přehled daňových příjmů do státního rozpočtu v letech 2007-2011

(v mld. Kč)	2007		2008		2009		2010		2011	
	Kč	%	Kč	%	Kč	%	Kč	%	Kč	%
Daňové příjmy celkem:	533,50	100	544,40	100	485,40	100	508,00	100	523,40	100
Daň z příjmu FO	102,10	19,14	95,00	17,44	85,70	17,65	87,50	17,22	90,60	17,31
Daň z příjmu PO	114,80	21,51	127,10	23,37	83,30	17,17	86,30	16,99	82,30	15,72
DPH	166,60	31,23	177,80	32,66	176,70	36,41	187,80	25,76	191,90	26,66
spotřební daně	131,60	24,67	125,50	23,06	123,80	25,51	130,90	36,97	139,20	36,66
ostatní daně	18,40	3,45	18,90	3,47	15,80	3,26	15,50	3,06	19,40	3,71

Zdroj: Státní závěrečné účty za období 2007- 2011.MF ČR. (vlastní zpracování)

Pozn. V řádce ostatní daně jsou uvedeny součty daní a poplatků z vybraných činností a služeb, daní a cel za zboží a služby ze zahraničí, majetkové daně a ostatní daňové příjmy

Příloha č. 4 Meziroční srovnání příjmu státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2012

Tabulka č. 4. 1 Meziroční srovnání daňových příjmů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2012

(v mld. Kč)	2011			2012		
	rozpočet schválený	skutečnost leden-březen	% plnění	rozpočet schválený	skutečnost leden-březen	% plnění
Příjmy celkem	1055,70	253,37	24,0	1084,70	258,45	23,8
daňové příjmy (bez pojistného na SZ)	543,16	119,55	22,0	561,52	127,30	22,0
v tom:						
DPH	195,10	39,40	20,2	221,60	42,02	19,0
Spotřební daně	140,80	31,93	22,7	142,30	35,16	24,7
Daně z příjmu PO	84,00	20,20	24,1	85,60	20,20	23,6
Daně z příjmu FO	101,50	24,14	23,8	92,00	25,79	28,0
Ostatní příjmy	21,76	3,88	17,8	20,02	4,13	20,6

Zdroj: Pokladní plnění státního rozpočtu. MF ČR. (vlastní zpracování)

Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ctvrt_poklpln_69895.html

Příloha č. 5 Meziroční srovnání příjmu státního rozpočtu v 1. pololetí 2012

Tabulka č. 5.1 Meziroční srovnání daňových příjmů státního rozpočtu v 1. pololetí 2012

(v mld. Kč)	2011			2012		
	rozpočet schválený	skutečnost 1. pololetí	% plnění	rozpočet schválený	skutečnost 1. pololetí	% plnění
Příjmy celkem	1055,70	507,64	48,1	1084,70	504,64	46,5
daňové příjmy (bez pojistného na SZ)	543,16	262,74	48,4	561,52	255,90	45,6
v tom:						
DPH	195,10	94,60	48,5	221,60	92,14	41,6
Spotřební daně	140,80	66,37	47,1	142,30	64,63	45,4
Daně z příjmu PO	84,00	50,47	60,1	85,60	48,92	57,1
Daně z příjmu FO	101,50	39,81	39,2	92,00	41,42	45,0
Ostatní příjmy	21,76	11,49	52,8	20,02	8,79	43,9

Zdroj: Vládní návrh Zprávy o plnění státního rozpočtu za 1. pololetí 2012. MF ČR. (vlastní zpracování)

Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/polol_poklpln.html

Příloha č. 6 Meziroční srovnání příjmu státního rozpočtu za 1. -3. čtvrtletí 2012

Tabulka č. 6.1 Meziroční srovnání daňových příjmů státního rozpočtu za 1. - 3. čtvrtletí 2012

(v mld. Kč)	2011			2012		
	rozpočet schválený	skutečnost leden-září	% plnění	rozpočet schválený	skutečnost leden-září	% plnění
Příjmy celkem	1055,70	741,87	69,4	1084,70	757,14	69,6
daňové příjmy (bez pojistného na SZ)	543,16	386,79	71,2	561,52	395,82	70,5
v tom:						
DPH	195,10	140,14	71,8	221,60	143,40	64,7
Spotřební daně	140,80	102,14	72,5	142,30	100,72	70,8
Daně z příjmu PO	84,00	64,84	77,2	85,60	70,65	82,5
Daně z příjmu FO	101,50	64,41	63,5	92,00	66,36	72,1
Ostatní příjmy	21,76	15,26	70,1	20,02	14,69	73,4

*Zdroj: Informace o pokladním plnění státního rozpočtu České republiky za 1. až 3. čtvrtletí 2012. MF ČR.
(vlastní zpracování)*

Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ctvrt_poklpln_73906.html